

KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL
Életszínvonal- és munkaügy-statisztikai főosztály

ÚTMUTATÓ

a kérdezőbiztosok részére

a munkaerő-felmérés 2009. évi adatgyűjtéséhez

Nyilvántartási szám: 1539/09

BUDAPEST, 2008

TARTALOM

BEVEZETÉS	4
1. AZ ADATGYŰJTÉS KÖRE	4
2. AZ ADATFELVÉTEL LEBONYOLÍTÁSA	4
3. ADATLAP	5
3.1. AZ ADATLAP ELSŐ OLDALÁNAK KITÖLTÉSE	6
3.2. AZ ADATLAP BELSŐ OLDALAINAK KITÖLTÉSE	12
3.3. VÁLTOZÁSOK A SZEMÉLYI ADATOKBAN.....	22
4. GAZDASÁGI AKTIVITÁSI KÉRDŐÍV	23

BEVEZETÉS

A foglalkoztatáspolitikai kialakításához feltétlenül szükséges a munkaerőpiac minél behatóbb ismerete: hányan dolgoznak a gazdasági élet különböző területein, és általában mennyi időt töltenek munkavégzéssel, hányan keresnek, de nem találnak munkát, hányan szeretnének még dolgozni, és erre képzettségük, szakképzettségük, családi kötelezettségeik alapján milyen esélyük van.

A munkaerőhelyzettel kapcsolatos kérdések egy része a fennálló nyilvántartások, az intézményektől gyűjtött adatok alapján megválaszolható. Sok kérdésre azonban csak úgy tudunk felelni, ha közvetlenül a lakossághoz fordulunk információkért. Így tudhatjuk meg pl. azt, hogy hányan folytatnak jövedelemszerző tevékenységet, hogy hány olyan ember van, aki jelenleg valamilyen okból (tanulás, családi kötelezettségek stb.) nem tud munkát vállalni, de a közeljövőben már lehet, illetve kell arra számítani, hogy munkavállalóként jelentkeznek. Ugyancsak ilyen módon nyerhetünk információt arról, hogy különböző összetételű családokban hogyan összegződnek, milyen súllyal jelentkeznek a foglalkoztatottság jelenlegi helyzetéből adódó problémák, a munkanélküliség okozta gondok. A munkaerő-felmérés ilyen és ehhez hasonló kérdésekre kíván válaszolni.

1. AZ ADATGYŰJTÉS KÖRE

A munkaerő-felmérés a lakosság körében végzett reprezentatív adatgyűjtés. Az adatgyűjtés során az ország különböző területein, településein élő, más-más összetételű, véletlenszerűen kiválasztott háztartásokat kérdezzük meg, s összesítve, bizonyos ismérvek (foglalkozás, háztartásnagyság stb.) szerint csoportosítva használjuk fel az általuk megadott információkat.

Mint a Központi Statisztikai Hivatal minden adatgyűjtésénél, a háztartásokra, a személyekre vonatkozó egyedi adatok az adatvédelmi törvény hatálya alá tartoznak, ezek sem a magánszemélyek, sem bármilyen intézmény számára nem hozzáférhetők, s az egyedi azonosítók a feldolgozást követően törlésre kerülnek.

Az adatgyűjtést a megküldött címjegyzéken szereplő címeken kell végrehajtani.

Az adatgyűjtés folyamatos. Az összeírás havonta más-más címeken a „hónap” folyamán folyamatosan történik. Egy adott címre (eltérő utasítás hiányában) általában 6 egymást követő negyedévben kell kimenni, vagyis egy-egy háztartás másfél évig marad a mintában. Minden negyedévben a felkeresendő háztartások egy része helyett új címeket kapcsolunk be a kikérdezésbe, a többiek pedig ismételt adatszolgáltatásra kérjük. Az adatszolgáltatásra kijelölt címek listáját az összeíró a Munkaerő-felmérés kompetenciaközpontjából, a Debreceni Igazgatóságtól kapja meg havonta.

2. AZ ADATFELVÉTEL LEBONYOLÍTÁSA

A kikérdezést az adott címeken a hónap folyamán **folyamatosan** kell lebonyolítani a kikérdezés hetét megelőző hétre – az ún. vonatkozási vagy referenciahétre (a hetet hétfőtől vasárnapig számítva) – vonatkozóan. (A kérdések többsége a referenciahétre vonatkozik, ha a kérdésben nem szerepel az időszak megjelölése.) **A hónap első vonatkozási hete a hónap első csütörtökét tartalmazó hét. Abban az esetben, ha az első csütörtök 3-ára vagy korábbra esik, az előző hónap néhány napja is beletartozik a vonatkozási hétbe.**

A kérdéseket lehetőleg az összeírt személyekhez kell intézni, de a távollévők helyett a háztartás más nagykorú tagja is válaszolhat, amennyiben azok személyi és munkakörülményeire vonatkozó adatait jól ismeri.

A kikérdezés során kétféle alapkérdőívet használunk:

- az „Adatlapot” és
- a „Gazdasági aktivitási kérdőívet”.

Az Adatlapot az első felkereséskor kell kitölteni, a további felkeresés során csak a változások felvezetésére van szükség, míg a Gazdasági aktivitási kérdőívet minden alkalommal újra össze kell írni.

A 2009. évi Adatlapon történt változások (az Interjúszituációs blokk bővülése, illetve az új változóként szereplő Cíamazonosító és a Háttérinformációs blokk) miatt valamennyi (vagyis nem csak az újonnan belépő) háztartásról ki kell tölteni új adatlapot, vagyis a 2008-ban indított adatlapokat át kell vezetni a 2009. évi nyomtatványra.

A felméréshez az I., II. és IV. negyedévben kiegészítő felvétel kérdőíve is csatlakozik.

A kérdőívek beküldési határidejét a MEF-kompetenciaközpont (Debreceni Igazgatóság) határozza meg.

Bizonyos kérdésekre – a képzettségi területre, országra, foglalkozásra, gazdasági tevékenységre – adott válaszokat nem csak szövegesen kell a kérdőívre felvezetni, hanem a kódolási segédletből kikeresett kódot is be kell írni a megfelelő kódkockába. Ezeket a segédleteket korábban az útmutató tartalmazta, 2009-től azonban külön kerülnek kinyomtatásra.

3. ADATLAP

Az Adatlapra kell felvezetni az adatgyűjtésre kijelölt lakásokban lakók legfontosabb alapadatait. A lakásban lakókat háztartásonként kell csoportosítanunk. Ezért mindenekelőtt tisztázzuk, hogy mit jelent a háztartás fogalma.

Háztartás alatt ennél a felmérésnél azoknak a személyeknek a közösségét értjük, akik – függetlenül a rokoni kapcsolatoktól és az adott lakásban való bejelentettségétől – folyamatos életviteli költségeiket részben vagy egészben közösen viselik, egyazon jövedelmi és fogyasztói közösség tagjai.

A háztartás állhat egy vagy több családból és az azokkal együtt élő rokon vagy nem rokon személyekből, de közös háztartásban élhetnek családot nem képező rokon vagy nem rokon személyek is (ők alkotják az ún. „egyéb összetételű” háztartást), pl.: testvérek, anya elvált gyermekével, nagyszülő unokával, barátok stb. Egyetlen személy, az ún. „egyedülálló” is egy háztartást alkot.

Nem lehet közös háztartásban élőként összeírni a társbérelőket, valamint a főbérelő, illetve a tulajdonos családját az albérelővel, ágybérelővel vagy háztartási alkalmazottal, utóbbiak mindig külön háztartásba tartoznak.

Kik tartoznak a háztartáshoz?

A háztartáshoz tartozók számának meghatározásánál azt kell szem előtt tartani, hogy kik azok, akiknek jövedelme és fogyasztása közös költségvetésben jelentkezik. A háztartáshoz tartoznak azok is, akik az adatgyűjtés idején a háztartástól távol tartózkodnak, de a jövedelmi-fogyasztási közösségből nem váltak ki. *Így a háztartás tagjai közé kell számítani:*

- azokat, akik rövidebb ideig üdülés, látogatás vagy kórházi ápolás miatt távol voltak,
- a más helységben – esetleg külföldön – dolgozókat, ha azok időről időre hazatérnek, s a háztartás jövedelméhez keresetükkel hozzájárulnak,

- a távollevő (albérletben, rokonoknál, kollégiumban lakó) tanulókat, ha anyagi ellátásukról elsődlegesen az adatszolgáltató háztartás gondoskodik,
- a háztartással együtt élő szerződéses eltartottakat,
- a háztartással együtt élő állami gondozottakat.

Ha a család valamely tagja jövedelméből teljesen önállóan gazdálkodik, tehát nem tartozik a háztartás fogyasztói közösségéhez, akkor őt nem szerepeltetjük a háztartás tagjai között. Ugyanígy nem tekinthető a háztartás tagjának az a szerződéses eltartott sem, akinek ellátására a család csak meghatározott összegű pénzt ad, és így nem tartozik a jövedelmi-fogyasztási közösséghez. Ezek a személyek önállóan gazdálkodnak, így külön háztartásnak tekintendők.

Az előbbiek alapján nem kell felvenni a háztartás tagjai közé azokat a személyeket:

- akik az adatgyűjtés vonatkozási időszaka alatt csak átmenetileg – pl.: rokoni látogatás céljából – tartózkodnak az adott háztartásnál,
- az olyan – általában rokon – személyeket, akik tanulás vagy munkavégzés miatt laknak ingyenesen (nem albérlőként) az adatszolgáltató háztartásnál, de ellátásukról nem ez a háztartás, hanem máshol élő családjuk gondoskodik,
- azokat, akik tanulás vagy munkavégzés miatt egy évig, vagy annál hosszabb ideig külföldön tartózkodnak,
- a szabadságvesztésüket töltő személyeket.

Minden háztartásról külön Adatlapot kell kiállítani. Ha tehát egy adott számlálókörzet minden kijelölt lakásában egy-egy háztartás él, akkor az Adatlapok száma megegyezik a kijelölt lakások számával. Ha pl. az adott hónapra kijelölt címek közül két lakásban két-két háztartás található, akkor az Adatlapok száma = a lakások száma + 2.

3.1. AZ ADATLAP ELSŐ OLDALÁNAK KITÖLTÉSE

Az Adatlapok kitöltését a fejrovatban a cím pontos beírásával kezdjük (Budapesten a város megjelölése után a kerület számát is kérjük), majd ennek kódszámait írjuk be oldalt az A–E sorok kódnégyzeteibe a címjegyzék alapján. 2009-től az új, 10 karakteres címregiszterbeli címazonosító beírására az A/ mező szolgál, míg a régi struktúrájú címeket továbbra is a szokásos módon kell rögzíteni. Amennyiben a címlistán mind a két azonosító szerepel, úgy mind a 10 karakteres új azonosítót, mind a régi struktúrájú azonosítót (megye, terület, számlálókörzet, lakás) fel kell tüntetni a kérdőíven (az A–E sorokban). (Mindez már otthon előre is elkészíthető.)

A háztartások sorszámát az F sor kódnégyzetébe kell kódolni, a sorszámozást minden lakáson belül 1-gyel kezdjük. Ha egy lakáscímen belül több háztartást találunk, tovább sorszámozunk 2-es, illetve 3-as kóddal. Egy lakáson belül a háztartások számozásának sorrendje tetszőleges.

A G/ betűjellel feltüntetett 6 számjegyű összeírói kód első két kódkockájába a megyesorszámot kell beírni, a további 4 kódkocka pedig a megye által meghatározott összeíró kódot / sorszámot jelöli.

Az Adatlap végigkíséri az egyes háztartásokat az adatszolgáltatási periódus 6 negyedéve alatt. Minden kikérdezésnél jelölni kell az adatfelvétel időpontját (év, hó, nap), az adatfelvétel megvalósulási, illetve meghiúsulási kódszámát, valamint az adatlap kitöltésében, ill. aktualizálásában részt vevő személy sorszámát. (Figyelem! Az első felkeresés alkalmával a válaszoló személy sorszáma csak a háztartási tábla kitöltése után jelölhető, hiszen a háztartásban élők számbavétele, ill. sorszámozása ott történik.)

Amennyiben bármely kérdést az adott háztartásnál nem kell kitölteni, a kódszám helye – ha erre külön utalás nincs – üresen marad, tehát nem kell nullát írni. (Ez vonatkozik a Gazdasági aktivitási kérdőívre is.)

Az adatfelvétel megvalósulása, ill. meghiúsulása

Adatlapot akkor is ki kell tölteni, ha a lakás nem lakott, vagy nem lakás céljára szolgál, vagy a lakásban lakók mindegyike huzamosan távol van (pl.: üdülés, külföldi munkavállalás miatt), vagy ha az ott lakó háztartás az adatszolgáltatást megtagadja, illetve, ha az adatgyűjtés bármely más okból nem hajtható végre.

Ilyenkor az Adatlap fejrészének A–G sorát, valamint a kikérdezés megfelelő dátumsorát ki kell tölteni, majd a „Meghiúsulás” rovatban kódoljuk a meghiúsulás okát. Az adatlap utolsó oldalán található HÁTTÉRINFORMÁCIÓK című blokkot az első felkeresés alkalmával ki kell tölteni, meghiúsulás esetén is!

A felvétel megvalósulásának, ill. meghiúsulásának kódszámai:

Sikeres kikérdezés esetén alkalmazandó kód a „(10) Sikeres kikérdezés” kód. Ennek jelölése a kérdőíven, ill. rögzítése az adatbevitel során is szükséges.

A két számjegy mélységű meghiúsulási kódok első számjegye a valamennyi lakossági felvétel esetében egységesen alkalmazandó legfőbb meghiúsulási okokat jelöli, míg a második számjegy felvételspecifikus módon kerül kiválasztásra a lehetséges kódértékek közül. (Ez tehát azt jelenti, hogy a legfőbb meghiúsulási okok tekintetében a különböző lakossági felvételek összehasonlíthatók, ugyanakkor a második számjegy már a korábbi kódokkal való folytonosságot biztosítja a felvételen belül.)

(2) A **nem összeírható címeket** az alábbi négy lehetőség egyikére lehet kódolni:

(21) egyértelműen **nem azonosítható cím** (pl. ha egy tömbházban nincs emelet, ajtó)

(22) **nem létező cím** (ismeretlen, az épületet lebontották)

(23) **nem lakott (üres) lakás**

Egy adott lakás akkor tekinthető üresnek, ha a felvétel eszmei időpontjában a lakásban sem állandóan, sem ideiglenesen bejelentett személy nincs, illetve bejelentés nélkül sem lakja a lakást rendszeresen senki. Üresnek kell tekinteni a lakást akkor, ha az előző lakó kiköltözött, és jelenleg a lakásnak nincs új lakója. Üres lakásnak számít továbbá a rendszeresen nem lakott nyaraló.

(24) **nem lakáscím, nem lakáscélú lakás**

Pl. üzlet működik az adott lakcímen, irodának vagy üdülőnek kiadott a lakás.

(3) Amennyiben a felmérés azért hiúsult meg, mert a keresett **háztartással a kapcsolatfelvétel nem jött létre**, úgy az alábbi két kód közül kell választani:

(31) A keresett (címen lakó) **háztartás elérhetetlen.**

Ideiglenesen vagy tartósan távol van (kórházban, külföldön, börtönben stb.), vagy a megkereséskor soha nincs otthon (háromszori, négyszeri megkeresés). Ezt a lehetőséget akkor kell választani, ha a lakásban lakók átmenetileg nem tartózkodnak otthon (pl. idős szülők télire a gyerekeikhez költöznek, vagy városi cím kijelölése esetén az ott lakók

nyárra kiköltöznek a nyaralójukba vagy a tanyájukra, és a városi cím szerepel a mintában). A kérdezőbiztosnak a megadott címen található lakást legalább háromszor kell felkeresnie az adatgyűjtési időszakban, hogy megkíséreljen kapcsolatot felvenni az ott lakókkal. A kérdezőbiztos kövessen el mindent (előzetes értesítés levélben vagy telefonon, üzenethagyás a szomszédoknál stb.), hogy az adatgyűjtést elvégezhesse. Ha ez alatt az idő alatt a lakásban lakókkal semmiképpen nem tud kapcsolatot teremteni, akár azért, mert az előzetes értesítés ellenére a felkeresés időpontjában adatszolgáltatásra megfelelő személy nem tartózkodik otthon, akár azért, mert a háztartás tagjai huzamosan távol vannak (az egész család elutazott üdülni, egyedülálló személy hosszabb időre rokonaihoz költözött vagy kórházban van stb.) a meghíúsulás okaként a „A keresett (címen lakó) háztartás elérhetetlen” kódszáma használandó.

(32) Az eddigi adatszolgáltató **háztartás elköltözött**

Ebben az esetben csak a korábbi adatszolgáltatóval szűnt meg a kapcsolat. A kijelölt címre az újonnan beköltözött háztartást lehetőség szerint be kell vonni az adatgyűjtésbe. A beköltözött háztartás adatszolgáltatásra történő megnyerése új beszerzésnek minősül. Mivel azonban adott címen max. 6 alkalommal kell sikeres kikérdezést megvalósítani, az új háztartás megnyerése „csak” a hátralévő felkeresések idejére szól. Az új háztartásról új Adatlapot kell kitölteni. A háztartás sorszáma ilyenkor az eddigi legnagyobbnál eggyel nagyobb lesz. A dátum, valamint a háztartás tagjainak száma beírásánál az előző háztartásnál történt kikérdezések számát figyelembe kell venni. (Tehát, ha egy adott címen két kikérdezés már lebonyolódott, az esetleges új háztartás Adatlapján a dátumot a 3. sorba, a háztartás tagjait „A gazdasági aktivitás és az adatszolgáltatás jellege” táblarész 3. oszlopába kell beírni.)

A felkeresés a régi (elköltözött) háztartásnál a 4. felkeresés lenne, az újonnan bekerült háztartásnál azonban ez csak az első kikérdezés. Az új háztartást tehát ezt követően csak a további két negyedévben kell felkeresni, utána a cím automatikusan kikerül a mintából. Erre a helyzetre a család figyelmét már az első kikérdezéskor fel kell hívni.

(4) Az említett okokon kívül az interjú az alábbi okok miatt is meghíúsulhat.

(41) **válaszmeztagadás**

Akkor kell alkalmazni, ha a teljes háztartás visszautasította az együttműködést.

(42) **válaszképtelenség**

Olyan alkalmi (pl. ittas állapot) vagy tartós akadály (testi vagy szellemi fogyatékoság), mely lehetetlenné teszi a felvétel megvalósítását.

(43) **nyelvi nehézségek** miatti meghíúsulás

Amennyiben nyelvi akadályok miatt hiúsul meg a kikérdezés, úgy ezt a kódot kell alkalmazni.

A munkaerő-piaci helyzet időbeli alakulásának hű tükrözése megkívánja, hogy minden kijelölt címet újból és újból fel kell keresni a következő adatgyűjtés során. Ha a lakás korábban üres volt, legközelebbre már lakottá válhat, a tartósan távollevők visszatérhetnek, ahol korábban a háztartás egy tagja meztagadta az adatszolgáltatást, legközelebb készségesebb családtagot lehet otthon találni, a korábban más célra szolgáló lakás most ismét lakásként működhet.

A kijelölt címet a következő negyedévben újból fel kell keresni az alábbi esetekben:

– „*Nem lakáscím*” (24-es kód), valamint „*Nem létező cím*” (22-es kód) esetén – ha az adott címen még mindig üzlet, iroda vagy egyéb célra szolgáló létesítmény van, vagy a lakás fizikailag megszűnt (lebontották, másik lakáshoz csatolták) – az összeíró legközelebb e helyett új címet kap. Ebben az esetben jelezni kell a konkrét okot a kérdőív hátoldalán.

– A „*Nem lakott (üres) lakás*”-t (23-as kód) a következő összeírásakor ismét fel kell keresni. Ha ekkor is üresnek bizonyul, legközelebb új címet jelölünk ki.

– „*A háztartás elérhetetlen*” (31-es kód) kódolása előtt az összeírónak az adatgyűjtés hónapjában legalább háromszor meg kell kísérelnie a kikérdezést, és a következő összeírásakor újból fel kell keresni a megadott címet.

– „*Válaszmeztagadás*” esetén (41-es kódszám) az összeíró – ahol erre mód van, másik összeíró – a következő negyedévben menjen ki még egyszer az adott címre, s ha akkor sem sikerül az adott címen találhatóakat együttműködésre megnyerni, a legközelebbi alkalommal erre a címre már nem kell összeírónak kimennie, de e helyett a cím helyett nem kap másik címet. A visszatartás körülményeit mindkét esetben röviden írja le az adatlap hátoldalára.

A háztartási tábla kitöltése

A háztartás fogalmának meghatározásánál már beszéltünk arról, hogy egy háztartás állhat egy vagy több családból is. Ha egy háztartás több családból áll, akkor a háztartáshoz tartozókat családonként vezessük fel, kezdve a háztartásfővel és az ő családjával. Ehhez ismernünk kell a család és a háztartásfő meghatározását.

A **család** a házastársi, illetve a vérségi kapcsolatban együtt élők legszűkebb köre. Három típusa van, azaz külön-külön családot alkot:

- házaspár (élettársak) gyermek nélkül,
- házaspár (élettársak) nőtlen, hajadon gyermek(ek)kel,
- házastárs (v. élettárs) nélkül élő férfi vagy nő – nőtlen v. hajadon – gyermek(ek)kel, (ún. „egyedülálló szülő gyermek(ek)kel” típusú család).

A családok felsorolt három típusa az ún. „szűk család” fogalmát meríti ki, ugyanis a család tágabb értelemben a szűk család tagjaival együtt élő rokon vagy nem rokon személyeket is tartalmazza. A munkaerő-felmérésnél ezt a tágabb értelemben vett családfogalmat használjuk. Az előbbieken felsorolt családokkal közös háztartásban élő – ám önálló családot nem képező – rokon és/vagy nem rokon személyeket ahhoz a családhoz kell sorolni, amelyikhez magukat tartozónak vallják (őket nevezzük családdal élőknek, pl. a férj vagy feleség szülője, a nagynéni, nagybácsi). Az örökbefogadott gyermek(ek)et vér szerinti gyermekként kell figyelembe venni, s mint már említettük a családdal együtt élő állami gondozottak is a család tagjai közé tartoznak, tehát róluk is készül felvétel. Az azonos családba tartozó összes személy – a családdal élőkkel együtt – azonos családsorszámot kap.

A háztartásfőt az alábbiak szerint határozzuk meg:

- a) Ha a háztartás egy családból áll:
 - házastársak esetén a férj, élettársak esetén a férfi,
 - egy szülő gyermekkel, nagyszülő gyermekkel és unokával típusú családnál az, akit a család tagjai családfenntartónak tekintenek;
- b) Ha a háztartás több családból áll, akkor az a) pontban meghatározottak szerinti idősebb, lehetőleg munkavállalási korú férfi, vagy akit a háztartás tagjai a háztartás jövedelméhez való hozzájárulás vagy egyéb szempont alapján annak ítélnék;
- c) Ha a háztartásban egyéb rokonok vagy nem rokonok (pl. barátok) élnek együtt, akkor vagy a férfi, vagy az idősebb, lehetőleg munkavállalási korú háztartás tag, vagy az, akit a háztartás tagjai a háztartás jövedelméhez való hozzájárulás vagy egyéb szempont alapján annak ítélnék.

Az Adatlap első oldalán az egy családhoz tartozókat az alábbi sorrendben soroljuk fel: háztartásfő, férje/felesége/élettársa, gyermekek.

A háztartás tagjainak felsorolásánál a név beírása a családi kapcsolatok megítélésénél nyújt segítséget. A név beírásánál megelégszünk a családi név első betűjének és az utónévnek a beírásával, de elégséges a rokoni kapcsolatok feltüntetése is (apa, anya, gyermek, nagymama stb.).

Példa: Egy lakásban együtt él egy idősebb házaspár, Tormás Vince (született: 1948) és felesége (született: 1952), valamint a férj nagynénje, Tormás Jozefa (született: 1930), továbbá Tormásék lányának családja: Hagymás Pál (született: 1970), Hagymásné Tormás Piroska (született: 1975) és ezek két gyermeke Hagymás Éva (született: 2000) és Hagymás Jenő (született: 2003), akik mindannyian egyazon jövedelmi és fogyasztói közösség tagjai, tehát egy háztartásnak tekintendők. A háztartás idősebb férfi tagját, tehát Tormás Vincét tekintjük háztartásfőnek, mivel a háztartás tagjai a háztartás jövedelméhez való hozzájárulás alapján őt ítélik annak. Ebben az esetben a lakásról egy Adatlapot kell kitölteni. A háztartás tagjainak adatait pedig a következő sorrendben vezetjük fel: Tormás Vince, felesége és nagynénje, mivel ők egy tágabb értelemben vett család, ők kapják majd az 1-es családi sorszámot, utána következik a fiatalabb házaspár a két gyermekkel 2-es családi sorszámmal, családon belül pedig a családi állás kódszáma dönt a sorrendről (itt: férj, feleség, gyermekek).

A háztartás és a család sorszáma tehát példánkban a következő lesz (a család sorszáma majd az Adatlap belső oldalának 2. soránál lesz szükség).

Név	A háztartás sorszáma	A család sorszáma	A személy sorszáma a háztartásban
Tormás Vince (férj, kódja:1)	1	1	01
Tormás Vincéné (feleség, kódja:2)	1	1	02
Tormás Jozefa (egyéb rokon, kódja:7)	1	1	03
Hagymás Pál (férj, kódja:1)	1	2	04
Hagymásné Tormás P. (feleség, kódja:2)	1	2	05
Hagymás Éva (sz. 2000, gyerek, kódja: 5)	1	2	06
Hagymás Jenő (sz. 2003, gyerek, kódja: 5)	1	2	07

Most tételezzük fel, hogy ugyanezek a személyek laknak ebben a házban, de mind az idős nagynéni, mind a fiatalabb házaspár a gyermekeivel külön-külön „kasszán” él. Ebben az esetben három Adatlapot kell nyitnunk. Az elsőt a háztartás sorszáma 1, ezen szerepel a Tormás házaspár, a második adatlapra 2-es sorszámmal kerülhet Tormás Jozefa, a 3-as adatlapra 3-as sorszámmal pedig a Hagymás család. A sorszámok tehát most a következőképpen alakulnak:

Név	A háztartás sorszáma	A család sorszáma	A személy sorszáma a háztartásban	
1. Adatlap	Tormás Vince	1	1	01
	Tormás Vincéné	1	1	02
2. Adatlap	Tormás Jozefa	2	1	01
3. Adatlap	Hagymás Pál	3	1	01
	Hagymásné Tormás P.	3	1	02
	Hagymás Éva	3	1	03
	Hagymás Jenő	3	1	04

A születési év, hónap, nap beírása után a „Gazdasági aktivitás és az adatszolgáltatás jellege” táblarész rovataiban X beírásával jelöljük azokat, akik az adott kikérdezésnél 15–74 évesek. A vonatkozási hét (vagyis a felvétel hetét megelőző hét) utolsó napjáig betöltött évet kell kornak

tekinteni. Ennek megfelelően **2009-ben** az **1994-ben** születetteknél csak akkor kell X-et írni, ha születésnapjuk január 1. és az összeírás hetét megelőző hét utolsó napja közé esik. Az **1934-ben** születetteknél csak akkor kell X-et írni, ha születésnapjuk a felvétel hetét megelőző hét utolsó napja utánra esik. Gazdasági aktivitási kérdőívet az így megjelöltekről kell majd kitölteni.

Gépi feldolgozási szempontból fontos tudni, hogy a háztartás egyes tagjai első ízben kapcsolódnak be az adatszolgáltatásba vagy már korábban is voltak róluk adataink. Az ismétlődő adatgyűjtéseknél célszerű lesz majd tudnunk, hogy a háztartás összetételében milyen változások álltak be az előző negyedévhez képest (elköltözött a háztartás egy tagja, meghalt valaki, bővült a háztartás egy beköltözővel stb.) Az adatszolgáltatás folyamatosságát, illetve a beállt változásokat a háztartás egyes tagjainál különböző betűrövidítésekkel jelöljük a „jel” rovatokban. Ezek a rövidítések az Adatlap 1. oldalának lábjegyzetében megtalálhatók, de itt is kitérünk azok ismertetésére.

Az első kikérdezés során az alábbi betűk használhatók:

- az induló kikérdezést jelentő **I** betű;
- az **M** betűt akkor használjuk, ha a háztartás valamely tagja az adatszolgáltatást megtagadná.

A második kikérdezéstől használható betűjelek az alábbiak:

- ugyancsak **I** betűvel jelöljük azokat, akik későbbi kikérdezések során először kapcsolódnak be az adatszolgáltatásba (az odaköltözötteket, az újszülötteket, az új mintakeretből fiktív (nem egyes) felkeresési sorszámmal induló háztartások tagjai stb.);
- **F** betűvel jelöljük a második kikérdezéstől kezdve a háztartás folyamatosan ott lévő tagjait;
- az **E** betű az elköltözöttek, illetve a meghaltak jelölésére szolgál;
- **M** a betűjelzés, ha a háztartás valamely tagja az adatszolgáltatást megtagadja;
- **U** betűvel jelöljük azt a személyt, aki az előző felkeresés alkalmával is ugyanezen a kijelölt címen élt, azóta azonban új háztartást alapított, vagyis új jövedelmi és fogyasztói közösség tagja lett. Említett személyt a régi háztartás Adatlapjáról „E” betű jelölésével eltávolítjuk, s új sorszámu Adatlapon „U” betű jelölésével rögzítjük adatait. (Ezen az új Adatlapon az első adatfelvételnél az „U” jelölésen kívül csupán „I” jelölésre van lehetőség.)

Legkorábban a 3. kikérdezéstől használható betűjel: a V

A V betűjelzést akkor kell alkalmazni, ha a személy korábban Elköltözött a háztartásból, most azonban újra Visszatért oda, illetve korábban Megtagadta az adatszolgáltatást, most azonban hajlandó Válaszolni.

A betűjelzések részben a gépi feldolgozáshoz szükségesek, részben ennek alapján ellenőrizhető, hogy a háztartás tagjairól kell-e az adott kikérdezésnél Gazdasági aktivitási kérdőívet kitölteni. (Az egy háztartáshoz tartozó Gazdasági aktivitási kérdőívek száma = az X jelölésű I+F+V+U sorok száma.)

A háztartásból, illetve az adatszolgáltatásból bármely oknál fogva kilépők személyi sorszáma a háztartásba esetleg később belépők számára nem használható fel. A később belépőkről az Adatlap háztartási tábláján új sort kell nyitni.

A háztartás tagjainak felsorolása után a számukat összesítjük. Az I+F+V+M és az U sor összege adja a háztartás összes tagjainak számát. Az E sorokat az összeadásnál figyelmen kívül hagyjuk.

Ha egy későbbi felkeresés alkalmával a kijelölt címen másik háztartást találunk, akkor róluk új Adatlapot kell kitölteni. A háztartás sorszáma ilyenkor az eddigi legnagyobbnál eggyel nagyobb lesz. A dátum, a háztartás tagjainak száma és a betűjelölések beírásánál az előző háztartásnál történt kikérdezések számát figyelembe kell venni. (Tehát, ha egy adott címen két kikérdezés már lebonyolódott, az esetleges új háztartás Adatlapján a dátumot a 3. sorba, a háztartás tagjait, X jelüket és a betűjeleket „A gazdasági aktivitás és az adatszolgáltatás jellege” táblarész 3. oszlopába kell beírni.)

3.2. AZ ADATLAP BELSŐ OLDALAINAK KITÖLTÉSE

Az Adatlap második oldalát a háztartás minden tagjáról ki kell tölteni, személyenként egy-egy oszlopot nyitva.

1. kérdés **A személy sorszáma a háztartásban:** a háztartás tagjainak felsorolása alkalmával kapott sorszámmal kell, hogy megegyezzen.

2. kérdés **A család sorszáma:** A család sorszámaról a háztartás tagjainak felsorolásánál már volt szó, példával is bemutattuk ennek eldöntését.

3. kérdés **Neme:** A megfelelő kódszámot írjuk a kódnégyzetbe.

4. kérdés **Migráció**

A Migrációs blokk minden olyan kérdésénél, amely országra vonatkozik, megválaszolásnál a jelenlegi országhatárokat kell figyelembe venni!

4/A kérdés **Melyik országban született a jelenlegi országhatárokat figyelembe véve?**

Ha a megkérdezett Magyarországon született, a kikérdezést a 4/E kérdéssel kell folytatni.

4/B kérdés **Ha nem Magyarországon született, melyik országban?**

A megkérdezett bemondása alapján kell kódolni, az országok jelenlegi területét figyelembe véve. (Pl. kassai születésűnél az ország Szlovákia, prágai születésűnél az ország Csehország.)

A II. sz. kódolási segédletnek megfelelően kérünk kódolni. Az országkódok meghatározásához segítséget nyújtó segédletben **minden országhoz tartozik betűjel**. A kódnégyzetek kitöltésekor az országok betűjelét kérjük kódolni. **Abban az esetben, ha nem ismeretes az ország, akkor – az európai országok kivételével – továbbra is használható a tömbszám.**

A „2”-es kódszám beírása után jegyezzük be – esetleg rövidítve – az ország nevét, majd ott-hon kódoljuk a „B” jelű kódnégyzetbe.

4/C. kérdés **Hány éve tartózkodik Magyarországon?**

A nem Magyarországon születetteknél a „C” jelű kódnégyzetbe kódoljuk az itt tartózkodás évét 01–98-ig. A megkezdett évek számát kell kódolni, pl. „01”-et, ha kevesebb mint 1 éve tartózkodik Magyarországon, „02”-t, ha kevesebb mint 2 éve, de több mint 1 éve stb.

4/D. kérdés **Összesen hány évet töltött Magyarországon?**

Csak azt az időszakot kell figyelembe venni, amikor a megkérdezettnek Magyarországon volt a lakhelye. Tehát figyelmen kívül kell hagyni azt az időt, amikor a megkérdezett turistaként járt az országban vagy csupán látogatóba érkezett a rokonaihoz.

A megkezdett évek számát kell kódolni, pl. „01”-et, ha kevesebb mint 1 éve tartózkodik Magyarországon, „02”-t, ha kevesebb mint 2 éve, de több mint 1 éve stb.

Ha az itt tartózkodást a megkérdezett megszakította, akkor csak az egy évnél hosszabb távollétet kell a számításnál figyelmen kívül hagyni, az annál rövidebb távollét esetén, az itt tartózkodás folyamatosnak tekintendő. Például:

a) A megkérdezett 6 hónapi itt tartózkodás után elhagyta az országot 2 évre, majd visszatért, és 3 éve újra itt lakik. Ebben az esetben a Magyarországon töltött évek száma: 6 hónap + 3 éve = 3,5 év, tehát „04”-et kell kódolni.

b) A megkérdezett 6 hónapi itt tartózkodás után elhagyta az országot 9 hónapra, majd visszatért, és 5 éve újra itt lakik. Ebben az esetben a Magyarországon töltött évek száma: 6 hónap + 9 hónap + 5 év = 6 év és 3 hónap, tehát „07”-et kell kódolni.

4/E. kérdés **Melyik országban született az apja?**

Ha az apa Magyarországon született, vagy a megkérdezett nem tudja, akkor a kikérdezést a 4/G kérdéssel kell folytatni. Amennyiben nem Magyarországon született, úgy a 3-as vagy 4-es kódot kell választani, annak megfelelően, hogy magyar vagy nem magyar nemzetiségiként született.

A kérdés a törvényes apára vonatkozik. Örökbefogadott gyermeknél az örökbefogadó apa születési országát kérdezzük.

4/F. kérdés **Ha nem Magyarországon született az apja, mely országban?**

A 4/E kérdésnél a „3”-as vagy „4”-es kódszám beírása után itt a 4/F kérdésnél jegyezzük be – esetleg rövidítve – az ország nevét, majd otthon kódoljuk az „F” jelű kódnégyzetbe.

4/G. kérdés **Melyik országban született az anyja?**

Ha az anya Magyarországon született, vagy a megkérdezett nem tudja, akkor a kikérdezést az 5. kérdéssel kell folytatni. Amennyiben nem Magyarországon született, úgy a 3-as vagy 4-es kódot kell választani, annak megfelelően, hogy magyar vagy nem magyar nemzetiségiként született.

A kérdés a törvényes anyára vonatkozik. Örökbefogadott gyermeknél az örökbefogadó anya születési országát kérdezzük.

4/H. kérdés **Ha nem Magyarországon született az anyja, mely országban?**

A 4/G kérdésnél a „3”-as vagy „4”-es kódszám beírása után itt a 4/H kérdésnél jegyezzük be – esetleg rövidítve – az ország nevét, majd otthon kódoljuk a „H” jelű kódnégyzetbe.

5. kérdés **Állampolgárság**

5/A kérdés **Milyen állampolgárságú?**

A megkérdezett bmondása alapján kell kódolni. Először kódoljuk, hogy a megkérdezett magyar vagy nem magyar állampolgárságú. Magyar állampolgárságúaknál az „A” jelű kódnégyzetbe „1”-et kódolunk, más állampolgárságúaknál „2”-est. Magyar állampolgárként kódoljuk azokat a kettős állampolgárokat is, akiknek egyik állampolgárságuk magyar, és állandó lakóhelyük Magyarországon van.

A nem magyar állampolgárságúak esetében („2”-es kód) a kikérdezést az 5/D kérdéssel kell folytatni.

A nem magyar állampolgárnak született személyek magyar állampolgárság megszerzésére irányuló eljárását honosítási eljárásnak nevezzük. A kérelmezőnek a magyar állampolgárság megszerzéséhez az alábbi feltételek teljesülését kell igazolnia.

1. folyamatos magyarországi lakóhely (a kérelem előterjesztését megelőzően nyolc éven át);

2. büntetlen előélet;
3. biztosított megélhetés;
4. honosítása a Magyar Köztársaság érdekeit nem sérti; és
5. eredményes vizsga alkotmányos alapismeretekből.

5/B kérdés **Születése óta magyar állampolgár?**

Magyar állampolgár külföldön született gyermekét Magyarországon is anyakönyveztetni kell, ehhez a szülőknek kérelmet kell benyújtani. Tehát lehet születésétől fogva magyar állampolgár a külföldön született személy is.

Ha valaki nem a jelenlegi Magyarországon született, hanem az országrészek elcsatolása után települt ide, akkor 2-es választ kell kódolni.

Ha a megkérdezett e kérdésre azt válaszolja, hogy születése óta magyar állampolgár (1-es kód), de a 4/A kérdésnél azt nyilatkozta, hogy nem Magyarországon született, kérdezzünk rá, hogy magyar állampolgár gyermekeként született-e külföldön, vagy talán az országrészek elcsatolása után települt-e ide. Ez utóbbi esetben az 5/B kódot 2-esre kell javítani, s az állampolgárság megszerzésének évét is meg kell adni az 5/C kérdésnél. Erre utalhat az is, ha a megkérdezett születését követően csak évekkel később került Magyarországra (4/C kérdésnél ez kiderül, ahol az itt tartózkodás évét kérdezzük).

Az „igen” választ adók (1-es kód) esetében a kikérdezést a 6. kérdéssel kell folytatni.

5/C kérdés **A magyar állampolgárság megszerzésének éve**

Ha valaki nem a jelenlegi Magyarországon született, hanem az országrészek elcsatolása után települt ide, akkor az áttelepülés évét kell itt megadni.

Ha a megkérdezett nem tudja a megszerzés évét, a négyjegyű kódnégyzet üresen marad.

A kikérdezést a 6. kérdéssel kell folytatni.

5/D kérdés **Az állampolgárság megnevezése?**

Az állampolgárságot szövegesen írjuk be, majd otthon kódoljuk a „D” jelű kódnégyzetbe a II. sz. kódolási segédlet alapján.

6. kérdés **Családi állapota**

„**Nőtlen, hajadon (1)**” az, aki még nem kötött házasságot.

„**Házas (2)**” családi állapotú az, akinek törvényes házasságát jogerőre emelkedett bírói ítélet nem bontotta fel, és házastársa életben van, függetlenül attól, hogy házastársával együtt él-e.

„**Özvegy (3)**” az, akinek törvényes házastársa meghalt, és nem kötött új házasságot.

„**Elvált (4)**” az, akinek házasságát jogerőre emelkedett bírói ítélet bontotta fel, és újabb házasságot nem kötött.

Az összeírt személy családi állapotának megjelölésénél a fennálló jogi helyzetet kell alapul venni.

Példa: Egy házas férfi élettársi közösségben él egy elvált nővel. A férfi családi állapota: házas (kódszám: 2), a nő családi állapota: elvált (kódszám: 4).

7. kérdés **Családi állása**

„**Férj (1)**” kódszámát a házastársával egy háztartásban élő férfinél kell beírni.

„**Feleség (2)**” kódszámát a házastársával egy háztartásban élő nőnél kell beírni.

„**Élettárs (3)**” kódszámát kell beírni a törvényes házasságkötés nélkül élettársi kapcsolatban élőknél (férfinél és nőnél egyaránt).

„**Egyedülálló szülő gyermekkel (4)**” kódszámát az „egy szülő nőtlen, illetve hajadon gyermek(ek)kel” típusú családok esetében a szülőnél kell beírni. Ide tartozik a gyermekét egyedül nevelő szülő.

„**Gyermek (5)**” kódszámát a szüleikkel vagy egyik szülővel együtt élő nőtlen, hajadon gyermeknél szabad beírni. E körbe tartozik az örökbefogadott és a mostohagyermek is. A nevelt, vagyis a nevelőszülőkkel élő állami gondozott gyermek nem sorolható ide.

„**Felmenő rokon (6)**” csak házastárs vagy élettárs nélkül élő személy lehet, aki a „férj (1)”, a „feleség (2)” vagy az „élettárs (3)”, illetve az „egyedülálló szülő gyermekkel (4)” családi állású személyek szülője, nagyszülője, dédszüője, apósa, anyósa.

„**Egyéb rokon (7)**” a család tagjaival rokonsági kapcsolatban álló személy, a felmenők kivételével (pl. külön családot nem képező házas, elvált, illetve özvegy gyermek, testvér, sógor, vej, meny stb.) Amennyiben a háztartást csak családot nem képező rokon személyek (pl. testvérek) alkotják, minden személy „egyéb rokon (7)” családi állású.

„**Nem rokon (8)**” a család tagjaival együtt élő, de rokonságban nem lévő személy (pl. állami gondozott, kosztos diák, eltartási szerződéses személy). Élhetnek közös háztartásban családot nem képező és egymással rokoni kapcsolatban nem lévő személyek is (pl. barátok). Ilyen esetben valamennyiük családi állása „nem rokon (8)”.

„**Egyedülálló (9)**” a családi állása annak a személynek, aki egy háztartásban teljesen egyedül él.

A személyek családi állását családonként külön-külön kell megállapítani, mégpedig „házaspáros típusú” családnál a férjhez, „egy szülő gyermekkel” típusú családnál az apához vagy anyához viszonyítva.

8. kérdés **A háztartásfő és a hozzá fűződő rokoni kapcsolat**

A háztartásfőt a 9. oldalon leírtak szerint határozzuk meg.

9. kérdés **Melyik országban élt egy évvel ezelőtt?**

A megkérdezett választ kell elfogadni. Ha a szóban forgó személy Magyarországon élt, akkor a személy oszlopába a megye nevét és kódszámát kell beírni az „A” jelű kódnégyzetbe, ha külföldön élt, az adott ország megnevezése mellett a megfelelő kódszámot kell beírni a „B” jelű kódnégyzetbe a **II. sz. kódolási segédlet** szerint. Az egy évnél fiatalabb személyek esetében az „A” és „B” jelű kódnégyzet üresen marad.

10. kérdés **Legmagasabb iskolai végzettség, iskolarendszeren kívüli oktatásban szerzett szakképesítés**

Az A-C3 kérdéseket a háztartás 15–74 éves tagjairól kell kitölteni.

A legmagasabb befejezett általános jellegű iskolai végzettséggel kapcsolatos információk az A, A1 és A2, a legmagasabb befejezett szakmai jellegű iskolai végzettséggel kapcsolatosak a B, B1, B2, az iskolarendszeren kívüli oktatásban szerzett szakképesítéssel kapcsolatosak pedig a C, C1, C2 és a C3 kérdések alatt szerepelnek.

Az iskolai végzettség kettéválik **általános** és **szakmai** jellegű **végzettségre**. **Általános végzettséget** adnak azok az iskolatípusok, melynek elvégzésekor a tanuló nem kap szakképzettséget, azaz az általános iskola 8. évfolyama vagy a középiskola (gimnázium, illetve szakközépiskola) 12. évfolyama a jelenlegi oktatási rendszerben, illetve az ezzel egyenértékű

régebbi általános képzést nyújtó formák, amelyek nem adtak szakmai végzettséget.¹ Ennek a meghatározására azért van szükség, hogy el lehessen dönteni, a megkérdezett alap- vagy középszintű végzettséggel rendelkezik-e (esetleg meglévő szakmai végzettsége mellett). **Szakmai végzettséget** közép- vagy felsőfokú képzésben (általános iskolai, ill. középfokú végzettséggel) lehet szerezni iskolarendszerben. A felsőokú végzettség mindenképp szakmai végzettség, általános felsőfokú végzettséget nem ismer a magyar iskolarendszer.

Az iskolarendszerben középfokon 1998-ig egyszerre lehetett általános és szakmai végzettséget kapni. 1998 után a szakközépiskolákban az általános és a szakmai végzettség megszerzése különvált: általános végzettséget (érettségit) a 12. évfolyam² elvégzése után, míg szakmai végzettséget a szakképző évfolyamok elvégzése után, sikeres szakmai vizsgával lehet szerezni. Bár szakmai végzettséget csak iskolarendszerben lehet szerezni, az iskolarendszeren kívül (felnőttképzésben) számos **tanfolyam** ad különböző szintű „szakmai képzettséget”, amelyek megszerzéséhez törvényben meghatározott alap-, közép-, vagy felsőfokú előképzettség szükséges. A jelenleg bármelyik módon megszerezhető szakmák jegyzéke az Országos Képzési Jegyzék (a továbbiakban: OKJ), amely az „1993. évi LXXVI. törvény a szakképzésről” jogszabály által elrendelt, évente korm. rendelettel kiadott hatályos jogszabály (Munkaügyi Közlöny 1998. február 25-i 2. száma).

Az **akkreditált iskolarendszerű felsőfokú szakképzettség** az érettségi és a felsőfokú szint közé illeszkedő **ún. fél-felsőfokú szakmai végzettség, mely felsőfokú iskolai végzettséget nem ad, csak felsőfokú szakmai képzettséget**. Ezt a tanulási lehetőséget 1998-ban hirdették meg először, általában kétéves szakmai képzést jelent államilag akkreditált képzési rendszer keretében (középfokú iskolában vagy felsőoktatási intézményben egyaránt megszerezhető).

1993–2002 között párhuzamosan haladtak a régi és az új iskolatípusok, amíg a régi utolsó tanulói át nem vették a bizonyítványukat. A kérdőív olyan válaszlehetőségeket tartalmaz, amely a régi és az új rendszerű végzettségek/bizonyítványok jelölésére egyaránt alkalmas. A végzettségek besorolása megfelel a nemzetközi osztályozási rendszernek (ISCED), amelyet az UNESCO 1997-ben módosított, a KSH pedig az 1998/99-es tanévtől kezdve alkalmaz.

Azokban a háztartásokban, amelyekben a tanuló él, vagy az előző negyedévben valaki részt vett képzésben, illetve, ahol a háztartás összetételéből következően valakinél az iskolai vagy szakmai végzettség változhat, a végzettségre minden negyedévben, az új felkeresések alkalmával kérdezzünk rá! A változásokat – az útmutató 3.3. fejezetében szereplő utasításnak megfelelően – új oszlopot nyitva – feltétlenül tüntessük fel!

A 10–11. kérdés megválaszolására az Adatlap 4–5. oldalán 9 oszlop áll rendelkezésre.

A/ Legmagasabb befejezett általános jellegű iskolai végzettsége

Általános végzettséget adó iskolák az általános iskola, illetve az 1949 előtti elemi és a polgári iskola, valamint a gimnázium és azok az iskolák, amelyek befejezéskor nem adnak szakmai képesítést. Emellett 1998 óta általános végzettséget ad a szakközépiskola 9–12. osztálya.

Általános (elemi) iskolának kell tekinteni a

- népiskolát, polgári iskolát és az 1949 előtti gimnázium (reálgimnázium stb.) 1–4 évfolyamát,
- kisegítő iskolát,

¹Ide kell sorolni azokat, akik szakközépiskolai érettségit tettek, ha ezzel párhuzamosan szakmai végzettséget nem szereztek, illetve azokat, akik a szakmunkásvizsgára épülő középiskolai oktatásban ún. szakmunkások szakközépiskolájában tettek érettségit.

² Az oktatási rendszer felépítését és az évfolyamok számozását a közoktatásról szóló 1993. évi tv. szabályozza. Az évfolyamok számozása az első általánostól kezdve folyamatos, a szakiskola szakképző évfolyamait 1/11, illetve 2/12, a szakközépiskolák szakképző évfolyamait 1/13, illetve 2/14 számokkal jelölik, ez utóbbiakba gimnáziumi érettségivel is be lehet kerülni. A kéttannyelvű és a művészeti középiskolák utolsó évfolyama a 13. számot viseli.

– gyógypedagógiai iskolát is.

A jelenleg tanulóknál a következők szerint kell eljárni:

Az általános iskolába járók kódja az A kódnégyzetben 1, és az elvégzett osztályok számához az A1 négyzetbe azt írjuk be, ahány osztályt befejezett.

Ha valaki jelenleg a középiskola (gimnázium vagy szakközépiskola) 9–12. évfolyamára jár, akkor (8 általános iskolai) „8 évfolyamos” végzettségű!

Ha valaki jelenleg a szakközépiskola 13–14. évfolyamára jár, annak a legmagasabb befejezett iskolai végzettsége **középiskolai érettségi szakképesítés nélkül!**

Az A jelű kódnégyzetben

(1) kódot az kap, akinek nyolc évfolyamnál (osztálynál) alacsonyabb az iskolai végzettsége, náluk kérjük feltétlenül beírni *a befejezett osztályok számát az A1 jelű kódnégyzetbe!* Ha valaki egy osztályt sem végzett, akkor A1=0.

(2) kódot kap mindenki, aki az általános iskola 8. osztályát befejezte, vagy ennek megfelelő végzettséget szerzett, illetve, aki a 6 vagy 8 osztályos gimnáziumban befejezte a 8. osztálynak megfelelő évfolyamot, valamint az is, aki a szakiskola 9–11., vagy a középiskola 9–12. évfolyamára jár.

(3) kódot az kap, akinek középiskolai érettségije vagy ezzel egyenértékű végzettsége van. Míg korábban a szakközépiskolai érettségit a gimnáziumtól eltérően a szakmai végzettségek közé soroltuk, az 1998 utáni iskolarendszer bármely középiskolájában szerzett érettségi kódolására itt van lehetőség.

Gimnáziumi vagy szakközépiskolai érettségi a legmagasabb általános végzettsége annak is, aki a korábbi iskolarendszerben a középiskola elvégzése után szakmunkásképző iskolában szerzett szakmai végzettséget, vagyis a kódja 3. (Ebben az esetben 04-es lesz a legmagasabb szakmai végzettsége.)

Az általános iskola 9–10. osztályát külön végzettségként nem kell kódolni!

A2/ A legmagasabb befejezett általános jellegű iskolai végzettség megszerzésének éve

Különös figyelmet kell fordítani a kódolásnál arra, hogy a legalább 8 évfolyamot végzettek esetében (ha a 10A kód>1) a megszerzés éve legalább 14-gyel, a középiskolai érettségivel rendelkezőknél pedig legalább 18-cal nagyobb legyen, mint a születési év. Ha 10 A1=0, akkor ez a kódnégyzet üres marad.

B/ Legmagasabb befejezett szakmai jellegű iskolai végzettsége

A B jelű kódnégyzetbe kódoljuk a legmagasabb befejezett szakmai jellegű iskolai, azaz iskolarendszerben szerzett végzettséget. Több azonos szintű szakmai végzettségénél (pl. két diploma) a később megszerzettre vonatkozóan kérünk információt.

(04) kódot kap, akinek a legmagasabb iskolai végzettsége szakiskolában szerzett szakképesítés, beleértve a korábbi egészségügyi, a gép- és gyorsírói, az úgynevezett „egyéb” szakiskolát, mint például a háziasszonyképző (ha nappali tagozaton 1976-ban vagy később végeztek), valamint a speciális szakiskolát is. Szintén ezt a kódot kapja, aki 1961 után nappali tagozaton szakmunkásképző iskolában szerezte legmagasabb szakmai végzettségét. (Ez az iskolatípus a szakképzési törvénynek megfelelően fokozatosan megszűnt, helyét az új típusú szakiskola foglalta el.)

(05) kódot kap az a személy, akinek a legmagasabb iskolai végzettsége szakközépiskolai érettségi és szakképesítés, amit 1999 előtt szerzett, amikor még párhuzamosan folyt az általános és a szakmai képzés. Szintén ide tartoznak a régi típusú (1960 előtt működő) tanítóképzőt,

óvónőképzőt, ill. egyéb, középfokúnak minősített iskolát (technikum, tanácsakadémia, szakirányú gimnázium stb.) végzettek.

(06) érettségire épülő iskolarendszerű képzésben szakmai vizsgát tett: új típusú, a nemzetközi osztályozásban elfogadott iskolai végzettség. Ezt a végzettséget az érettségit adó tanintézetekben lehet megszerezni, mégpedig a következők szerint: az érettségit adó intézményekben, legyen az szakközépiskola vagy gimnázium, a 12. évfolyam befejezéséig általános képzés folyik, szakképzettséget csak az érettségi után elvégzett szakképző évfolyamokon lehet szerezni, 1996-tól az OKJ-ban az iskolarendszerű oktatásban elismert szakmákban. Amennyiben ilyen végzettséget kódolunk, a 10/A-nál csak (3) kód vagy üres kódkocka szerepelhet.

(07) akkreditált iskolarendszerű felsőfokú szakképesítés: új típusú iskolarendszerben szerethető végzettség, ami az érettségi és a főiskola, egyetem között helyezkedik el. A végzettség megszerzésének éve nem lehet 1999-nél korábbi. Nemzetközi osztályozásban elfogadott iskolai végzettség, amely az érettségénél magasabb, de nem egyetemi, főiskolai diploma.

(08) hagyományos főiskolai, illetve 2005-től az egymásra épülő, többciklusú felsőoktatási szintek közül a felsőfokú alapképzésben szerzett végzettség (bachelor)

(09) hagyományos egyetemi, illetve 2005-től az egymásra épülő, többciklusú felsőoktatási szintek közül a felsőfokú mesterképzésben szerzett végzettség (master)

(10) A Ph.D. (tudományos doktori képzés) és a DLA- (művészeti egyetemen mesterképzés) végzettség az egyetemi diploma birtokában szerzhető meg, ez a jelenlegi iskolarendszerben megszerzhető legmagasabb fokú iskolai végzettség. Nem azonos az egyetemi doktori címmel, ami nem tudományos fokozat.

Nem tekinthető egyetemi, illetve főiskolai végzettségnek az egyetemi, főiskolai oklevél (diploma) előtt szerzhető végbizonyítvány (abszolutorium).

A marxizmus-leninizmus esti egyetemi végzettségek közül az 1958–1982 között elvégzett – főiskolai szintű – szakosító tagozatok főiskolai végzettségnek tekintendők, a többi felsőfokú szaktanfolyamnak, melyhez középiskolai végzettség (C1 kérdés (3) kód) volt szükséges.

Ha a megkérdezettnek nincs iskolarendszerben szerzett szakmai végzettsége, a B kódnégyzetbe 99-et kell kódolni. A B kódnégyzet nem lehet üres!

Ha a legmagasabb befejezett szakmai jellegű iskolai végzettség 05–10 kódú, akkor az általános jellegű iskolai végzettség rovatai (10A, 10A1, 10A2) üresen hagyhatók, hiszen ezek a végzettségek feltételezik az alacsonyabb végzettség előzetes megszerzését.

Ha a szakképzettséget magasabb, mint a szakiskola vagy szakmunkásképző iskola (tehát 05-10-es kód valamelyike), akkor a legmagasabb befejezett általános típusú iskolai végzettség nem lehet kevesebb az általános iskola 8 osztályánál (8 évfolyamos végzettség) vagy ezzel egyenértékű iskolánál, illetve a 6 vagy 8 osztályos gimnázium ennek megfelelő évfolyamánál (azaz, a 10/A kérdésnél a kód csak 2–3 vagy üresen hagyott kódkocka lehet).

B1/ A legkésőbb megszerzett legmagasabb szakképesítés (képzettség) megnevezése, kódja

A B kérdésnél kódolt szakmai végzettség szakirányát kérjük megnevezni a kipontozott részen, majd kódolni a B1-gyel jelölt kódnégyzetekben. Ha valakinél van szakmai végzettség (vagyis a B kódnégyzetben a kódszám 04–10), akkor a B1 kódnégyzetekben is kell lenni adatnak.

Az I. sz. kódolási segédletnek megfelelően kérünk kódolni.

B2/ A legkésőbb megszerzett legmagasabb szakmai jellegű iskolai végzettség megszerzésének éve

Amennyiben valakinél van szakmai végzettség (vagyis a B kódnégyzetben a kódszám 04–10, ill. a B1-ben háromjegyű szakkód szerepel), akkor a B2 kódnégyzetben kell feltüntetni a végzettség megszerzésének évszámát.

Akkreditált felsőfokú végzettségűeknél (10B kérdés 07-es kód) a megszerzés éve nem lehet 1999-nél régebbi.

Ha a legmagasabb szakmai végzettség szakiskola vagy szakmunkásképző iskola, akkor a megszerzés éve legalább 14-gyel nagyobb legyen, mint a születési év. Ha a legmagasabb szakmai végzettség ennél magasabb (05–10-es kód), akkor a megszerzés éve legalább 18-cal nagyobb, mint a születési év.

C/ Iskolarendszeren kívüli oktatásban szerzett szakképesítése

Ezek az iskolai tanulmányoktól függetlenül (többnyire tanfolyami képzésben), egyéni vizsgákkal szerzett szakmai végzettségek, amelyek valamely foglalkozás, munkakör ellátására jogosítanak. Például valamilyen szakmunkás, közép- vagy felsőfokú szakmai végzettséget igénylő szakalkalmazott (könyvelő, asszisztens stb.).

Az 1976 előtt szerzett szakiskolai végzettséget és az 1962 előtt szakmunkásképzőben (ipari, illetve tanonciskolában) szerzett szakmai végzettséget iskolarendszeren kívüli képzettségnek (tanfolyamnak) tekintjük, így itt tüntetjük fel.

A 2003-ban állam által elismert szakképzettségeket az Országos Képzési Jegyzék (OKJ) tartalmazza, de a korábban megszerzett szakképzettségeket is el kell fogadni.

C1/ Ha van iskolarendszeren kívüli oktatásban szerzett szakképesítése, ennek megszerzéséhez előzetesen milyen iskolai végzettség volt szükséges?

Azokra vonatkozik, akik a C-re az (1)-es választ adták. Akinek nincs ilyen szakképzettsége, továbblép a 11. kérdésre. Több azonos szintű szakképzetség közül a 10 B/ kérdésnél leírtakhoz hasonlóan a legkésőbb megszerzett képzettséget kérjük kódolni.

- (1) kódot bárki kaphat;
- (2) kódot nem kaphatnak, akik a 10A-ra (1)-et választottak;
- (3) kódot csak azok kaphatnak, akik a 10A-ra (3)-mal vagy a 10B-re (05)–(10) kóddal választottak;
- (4) kódot csak azok kaphatnak, akik a 10B-re (07)–(10) kóddal választottak;
- (5) kódot nem kaphatnak, akiknek a 10B-nél (99) a kód, kivéve, ha a szükséges szakmai előképzettséget iskolarendszeren kívüli képzésben szereztek;
- (9) kódot kap, akinek a végzettsége a fentiekbe nem sorolható be.

C2/ A legkésőbb megszerzett szakképesítés megnevezése, a képzettség kódja

A C1 kérdésnél kódolt szakképesítés szakirányát kérjük megnevezni a kipontozott részen, majd kódolni a C2-vel jelölt kódnégyzetekben, a B1 kérdéshez hasonlóan az I. sz. kódolási segédlet szerint.

C3/ A szakképzetség megszerzésének éve

A C1 és C2 pontoknál megadott szakképesítésre vonatkozóan kérjük a megszerzési évet kódolni.

11. kérdés Részesül-e valamelyik juttatásban az alábbiak közül?

A juttatásokról szóló kérdést a háztartás MINDEN tagjáról ki kell tölteni!

„Igen” válasz esetén (amit az „A” jelű kódnégyzetben 1-gyel kódolunk) a „B” jelű kódnégyzetbe 1–9-ig terjedő kódszámot kell beírni minden olyan személy esetében, aki gyermekgondozási segélyben, gyermekgondozási díjban, gyermekgondozási támogatásban, nyugdíjban (járadékban), árvaellátásban (8), vagy ápolási díjban (9) részesül, függetlenül attól, hogy emellett folytat-e valamilyen keresőtevékenységet. (Nem sorolható ide az, aki munkanélküli-járadékot,

álláskeresési segélyt, járadékot, továbbá szociális segélyt kap, valamint, aki más – *a felsoroltakon kívüli* – támogatásból él.)

A nyugdíjak, nyugdíjszerű ellátások számbavételénél a fő cél nem a tételes felsorolás és definiálás, nem szigorúan a törvény (és az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság) által használt definíciók szerinti megkülönböztetés. Elsődleges szempont az ellátást aszerint vizsgálni, hogy a megkérdezett azt öregségi vagy rokkantsági alapon kapja; saját jogon, esetleg hozzátartozóként; valamint az egyéb ellátások vizsgálata, melyek a megélhetést (részben) biztosítják. A munkaerő-felmérés sajátosságaiból adódóan az önbesorolás kap nagy hangsúlyt, az, hogy a kérdezett a megadott kategóriák közül hova sorolja magát. Ha valaki többféle ellátásban részesül akkor a saját jogon kapott a jelentősebb, így azt kell kódolni. Saját jogú öregségi nyugdíjnak tekintjük a karkedvezményes, előrehozott vagy korengedményes nyugdíjat is.

Ápolási díjra jogosult a jegyes kivételével a hozzátartozó, ha önmaga ellátására képtelen, állandó és tartós felügyeletre, gondozásra szoruló 2 év feletti súlyos fogyatékos, vagy 18. életévét be nem töltött tartós beteg személy gondozását, ápolását végzi. Az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek esetén ápolási díj állapítható meg annak a hozzátartozónak, aki 18. életévét betöltött tartósan beteg személy gondozását végzi.

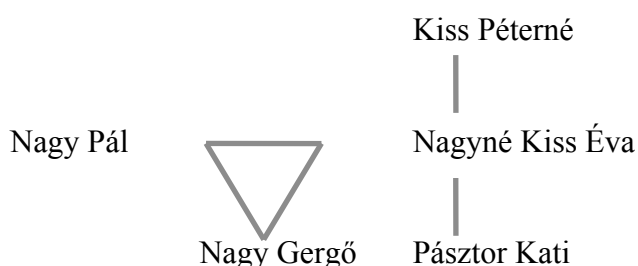
„Nem” (2) választ kell írni az „A” jelű kódnégyzetbe – gazdasági aktivitástól, életkortól függetlenül – azon személyeknél, akik gyermekgondozási díjban, segélyben, támogatásban, nyugdíjban, árvaellátásban, vagy ápolási díjban nem részesülnek.

Rokonsági kapcsolatok a háztartásban

E tábla 2. rovatába az Adatlap 1. oldalán levő Háztartási tábláról át kell másolni a háztartáshoz tartozó személyek nevét, ugyanolyan sorrendben, ahogy az 1. oldalon szerepel.

A „rokonsági kapcsolat” rovatnál a szöveget úgy kell beírni, hogy abból megállapítható legyen, hogy a szóban forgó személy **házastársa/élettársa, apja és anyja** a háztartásban él-e. Ha igen, ennek a személynek a **sorszámát** kódoljuk *az első kikérdezés során az első három oszlopba*. Ha valamelyik a három közül hiányzik, illetve nem él vele egy háztartásban, akkor oda 99-et kell kódolni. Azokon a sorokon, amelyeken a háztartás tagjai szerepelnek, kódnégyzet üresen nem maradhat, kivéve azt a sort, amelyen a háztartás olyan tagja szerepel, aki megtagadta az adat-szolgáltatást. Egyszemélyes háztartás esetén a kódnégyzet üresen maradhat.

Lássunk egy példát! Tételezzük fel, hogy a háztartás felépítése a következő:

Nagyné Kiss Éva édesanyja Kiss Péterné, férje Nagy Pál. Van egy közös gyermekük Nagy Gergő, Éva előző házasságából született Pásztor Kati. Az Adatlap háztartási táblája a következőképpen lesz kitöltve:

A személy					
sor- száma	neve	rokonsági kapcsolata	házastársa	apja	anyja
			sorszáma		
01	N. Pál	férj	02	99	99
02	N. K. Éva	feleség	01	99	05
03	N. Gergő	közös gyerek	99	01	02
04	P. Kati	feleség gyereke	99	99	02
05	K. Péterné	feleség anyja	99	99	99

Az 1. kikérdezés alkalmával a beírt kódszámok a későbbi kikérdezések során megváltozhatnak. E megváltozott helyzet rögzítésére szolgálnak a további rovatok.

Az előző példát alapul véve, tételezzük fel, hogy a 3. kikérdezésnél N. Pál, a férj már nem tartozik a háztartáshoz, mert időközben elköltözött. Ebben az esetben egyes kódszámok megváltoznak. Ismételten ki kell tölteni a háztartás minden tagjára vonatkozóan a kódszámokat, kivéve a férj sorát, amely most üresen marad. A 02-es személy házastársa most nincs a háztartásban, tehát a „házastárs” rovatba 99-es kódszám kerül, ugyanígy a 03-on szereplő gyermek során a második rovatba is. A 04-es soron szereplő gyermek és a 05-ös személy kódszámai nem változnak az első kikérdezéshez képest, kódszámaikat változatlanul írjuk be.

Információk a telefonos kérdezéshez

Az első kódnégyzetet minden háztartásnál, a továbbiakat csak azoknál a háztartásoknál kell kitölteni, ahol van telefon, hacsak az igazgatóság nem ad más utasítást. A 2009-es kérdőívben ennek a blokknak a formája megváltozott, a tartalmában azonban nem történt módosítás.

Interjúszituációs kérdések

Az A/ pontban arra vonatkozóan kérünk információt, hogy pontosan mikor valósultak meg a sikeres felvételek. A többi felvételhez hasonlóan a munkaerő-felmérésben is a kérdőív kitöltésének kezdetét és végét is fel kell tüntetni, itt konkrétan csak az Adatlap kikérdezésére vonatkozóan. A pontos időt úgy kell beírni, hogy az 0 és 24 óra közé essen, vagyis a dél utáni időpontok 12–24 óra közöttiek legyenek. A Gazdasági aktivitási kérdőív kitöltésének időtartamát a Gazdasági aktivitási kérdőívben kell jelölni (az utolsó kérdéskor). A kiegészítő kérdőívek kitöltésére fordított időt szintén NEM kérjük számításba venni! Annak jelölésére a kiegészítő felvétel kérdőívén biztosítunk helyet.

A B/ pontnál kérjük feltüntetni minden kikérdezés alkalmával, hogy könnyen sikerült-e megtalálni a háztartást, felvenni vele a kapcsolatot, illetve ha nem, ennek mi volt az oka.

A C/ pontban kérjük minden kikérdezés alkalmával kódolni, hogy hol és milyen körülmények között zajlott le az interjú.

Normál körülmények alatt értjük, ha a kérdőív kitöltéséhez megfelelő helyet biztosított a válaszadó. Nem tekintjük normál körülménynek, ha az összeírónak állva kellett kitöltenie a kérdőívet, vagy nem megfelelően megvilágított helyen.

Háttérinformációk

Ezeket a kérdéseket az első felkeresés során kell kitölteni, az összeíró saját tapasztalata alapján, aszerint, hogy a megadott címen található épületnek milyen a jellege, állaga, típusa. A háttérinformációk jelölése meghiúsulás esetén is szükséges.

3.3. VÁLTOZÁSOK A SZEMÉLYI ADATOKBAN

A háztartás tagjainak személyi adatait minden kikérdezésnél ellenőrizni kell. Az adatok többségében egyik kikérdezéstől a másikig változás állhat be (változhat az iskolai végzettség; korábban nem kapott valaki nyugdíjat, a következő kikérdezésnél már kap stb.).

Amennyiben a háztartás egy vagy több tagjánál valamely adatban változás következik be, róla, illetve róluk az Adatlap belső oldalán *új oszlopot* kell nyitni, feltüntetve a szóban forgó személy/ek/ megváltozott adatait. Az eredeti oszlop fölött feltűnően (pl. színes felkiáltójellel) hívjuk fel a figyelmet, hogy az illetőnél új oszlopot nyitottunk. *Az új oszlopban természetesen a személy sorszáma változatlan.*

FIGYELEM! A 2009. évi Adatlapon történt változások (az Interjúszituációs blokk bővülése, illetve az új változóként szereplő Címazonosító és a Háttérinformációs blokk) miatt valamennyi (vagyis nem csak az újonnan belépő) háztartásról ki kell tölteni új adatlapot. A 2008-ban indított adatlapokat át kell vezetni a 2009. évi nyomtatványra, és az új kérdéseket is ki kell tölteni.

4. GAZDASÁGI AKTIVITÁSI KÉRDŐÍV

Ezt a kérdőívet a megadott címen található *minden 15–74 évesről* (az Adatlapon X-szel jelöltről) ki kell tölteni, függetlenül attól, hogy nyugdíjasról, gyesen lévőről vagy ilyen korú tanulóról van-e szó. Minden kérdőíven csak egyetlen személy egy kikérdezés alkalmával kapott válaszai szerepelhetnek.

Az egyes kérdéseknél a felsorolt válaszlehetőségeket az összeírónak fel kell olvasnia, hogy a megkérdezett ennek alapján válaszolhasson. Csak abban az esetben fűzzünk a kérdéshez szóbeli – a kérdés eredeti tartalmát nem módosító, a válaszadást nem befolyásoló – kiegészítést, ha érzékelhető, hogy a megkérdezett a kérdést nem értette, vagy félreértette.

Bár a kérdőíven is jelöltük, de itt is felhívjuk a figyelmet arra, hogy vannak olyan kérdések, amelyeknél egy adott válasz esetében nem a soron következő kérdőpontra, hanem a kérdőíven fel-tűnően jelölt kérdésre kell áttérni.

Amennyiben a háztartás valamely tagja az adatszolgáltatást megtagadná (tehát az Adatlap 1. oldalán M jelzést kapott), róla Gazdasági aktivitási kérdőívet nem kell kitölteni.

A továbbiakban részletesen foglalkozunk a kérdőív kitöltésével, az egyes kérdések megválaszolásával.

FEJROVAT

Rendkívül nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy a fejrovat kódnégyzeteinek kitöltése pontosan az Adatlapon szereplő adatoknak megfelelően történjen! A Gazdasági Aktivitási Kérdőíven is fel kell tüntetni az új, 10 karakteres címazonosítót és a régi struktúrájú azonosítókat (megye, terület, számlálókörzet, lakás sorszáma) egyaránt (amennyiben mindkét azonosító szerepel a címlistán). E kódszámok alapján kapcsolódnak össze a gépi feldolgozás során egy-egy személyre vonatkozóan az Adatlapon és a Gazdasági aktivitási kérdőíven szereplő adatok.

A város, illetve község nevének szöveges beírása az esetleges visszakereséseket könnyíti meg. Budapesten itt is kérjük a kerület számának beírását.

A fejrovatba (J jelű sorba) kerül a válaszoló háztartáson belüli sorszáma. Ez az információ arra szolgál, hogy megtudjuk azt, hogy ha nem az válaszolt, akiről a kérdőívet kitöltötték, akkor ki adta meg a válaszokat helyette. Ha az érintett maga válaszolt, akkor megismételjük az előző (I) kódot.

A gazdasági aktivitási kérdőív elején ki kell tölteni a kérdőív kitöltésének kezdeti időpontját, a kérdőív végén pedig a befejezés időpontját. A pontos időt úgy kell beírni, hogy az 0 és 24 óra közé essen, vagyis a dél utáni időpontok 12–24 óra közöttiek legyenek.

1. kérdés **Végzett Ön az elmúlt héten minimum 1 óra jövedelmet biztosító munkát?**

Az 1-es kérdést minden 15–74 évesnek fel kell tenni, tehát a tanulóknak, a nyugdíjasoknak, a gyesen lévőknek, továbbá a testi vagy szellemi fogyatékosoknak és az ún. háztartásbelieknek is.

E kérdésnél több olyan kifejezéssel találkozunk, amelyek a további kérdésekben is többször előfordulnak, ezért a kikérdezés során használt értelmük tisztázása rendkívül fontos.

Az „elmúlt hét” értelmezése: mindig a kérdezés hetét megelőző hétre vonatkozik, amely hétfőtől vasárnapig tart.

A Munkaerő-felmérés keresztmetszeti statisztika. A „keresztmetszeti” jelleg azt jelenti, hogy egy adott időpont, illetve időtartam (esetünkben 1 hét) helyzetét kívánja rögzíteni.

Így pl. lehet olyan megkérdezett, aki a „múlt héten” ugyan dolgozott, de a kérdezés idején már munka nélkül van, ezzel szemben állhat – elég nagyszámú megkérdezett esetén – olyan adatszolgáltató, aki a „múlt héten” nem talált munkát, bár a megkérdezés idején dolgozik. Ugyanígy, az egyik megkérdezett az adott héten túlórázott, valamely másik adatszolgáltató viszont a szóban forgó héten a szokottnál kevesebbet dolgozott, mert a korábbi túlórákat éppen azon a héten „csúsztatta le”. Csak az „elmúlt hét” *következetes alapul vétele* biztosítja a tényleges helyzetet tükröző átlagok kialakítását.

Jövedelmet biztosító munkának tekintünk minden olyan tevékenységet,

- amely pénzjövedelmet, vagy
- természetbeni javadalmazást biztosít, vagy
- amelyet egyéb, később realizálható jövedelem érdekében végeztek, vagy
- amelyet segítő családtagokként a háztartáshoz tartozó gazdaságban, vállalkozásban végeztek a gazdaság, vállalkozás jövedelmének növelése érdekében.

Munkának kell tekinteni azt is, ha a megkérdezett a munkájához kapcsolódó képzésen, oktatáson vett részt, s erre az időre fizetést kapott.

Nincs lehetőség arra, hogy a kérdőíven az összes munkavégzéssel járó jogviszonyt felsoroljuk, de természetesen **jövedelmet biztosító munkának kell tekinteni bármely vállalkozás vagy szövetkezet munkavégzésre kötelezett tagjának munkáját, az alkalmi vagy idegymunkások munkavégzését, a bedolgozók otthon végzett munkáját, a szellemi szabadfoglalkozásúak munkavégzési tevékenységét is. Segítő családtagként azok végeznek jövedelemszerző munkát, akik a háztartáshoz tartozó gazdaság, vállalkozás tevékenységében részt vesznek.** (Jóllehet ezért a munkájukért fizetést nem kapnak, de a háztartás tagjaként részesülnek a gazdaság, a vállalkozás eredményeiből).

Önálló esetében az alábbi tevékenységeket kell munkának tekinteni:

- a megkérdezett jövedelemszerzési céllal végzett munkát a vállalkozásában, praxisában, gazdaságában, akkor is, ha a vállalkozás éppen nem termel jövedelmet;
- a megkérdezett a vállalkozás, praxis, gazdaság működésével kapcsolatos ügyeket intézi, akkor is, ha nem történt eladás, termelés, szolgáltatás (pl. egy gazdálkodó karbantartási munkát végez a gazdaságban, egy mérnök az ügyfelekre várakozik stb.);
- a megkérdezett az üzlet, praxis, gazdaság beindítását intézi. Bizonyos lépéseket már megtett, földet, telket, üzlethelyiséget vásárolt, a szükséges engedélyeket már beszerezte, illetve benyújtotta, de valamilyen okból még *nem kezdte meg a tényleges tevékenységet* (adminisztratív, technikai ok). Föld, üzlethelyiség keresése, a vállalkozáshoz szükséges engedélyek intézése nem munkának, hanem „aktív” munkakeresésnek minősül.

Gazdaságként ennél az adatgyűjtésnél csak azokat a mezőgazdasági vállalkozásokat kell figyelembe venni, amelyekben a megtermelt állati vagy növényi termékekből számottevő mennyiséget piaci értékesítésre szánnak. (A továbbiakban a „gazdaság” megjelölést mindig ilyen értelemben használjuk.)

A jövedelmet biztosító tevékenységek számbavételénél számunkra teljesen közömbös, hogy a munkát milyen jogi keretek között végezték, alkalmazásban (társadalombiztosításhoz bejelentve vagy sem), szövetkezeti tagként, önállóként (iparengedéllyel, árusítási engedéllyel vagy engedély nélkül), mint önálló segítő családtagja (társadalombiztosításhoz bejelentve vagy sem) vagy alkalmi munkavégzés keretében.

Azok, akik már végeztek lakossági adatgyűjtést, jól tudják, hogy milyen nehéz a megkérdezettek bizalmát megnyerni, különösen akkor, amikor ún. kényes kérdésekre kerül sor. (Pl. háztartás-statisztikai adatgyűjtésnél a „mellékes” keresetek vagy az italtra fordított kiadások stb.) A munkaerő-felmérés egyes kérdései is olyan jellegűek, amelyeknél csak a kérdezőbiztos által teremtett megfelelő légkörben számíthatunk elfogadható válaszokra. Ezek elsősorban azok a kérdések, amelyeknél a megkérdezettnek a hivatalos előírásoknak nem mindenben megfelelő jövedelemszerző tevékenységről kell nyilatkoznia (engedély nélküli, nem adózott jövedelmű munkavégzés, munkanélküli-járadék folyósítása melletti bejelentetlen munkavállalás stb.). Az összeíró próbálja meg a bizalmatlanokat megnyugtatni, hogy egyedi adataikat a Statisztikai Hivatal titkosan kezeli, adataik a feldolgozásban már név nélkül szerepelnek, és ezek csak az egyes csoportátlagok kialakítására szolgálnak.

A felvétel szempontjából **nem tekinthető munkának** az önkéntes, más háztartásnak vagy intézménynek ingyenesen nyújtott bármilyen segítség (társadalmi munka, kalákamunka stb.), a saját ház, lakás építése, felújítása, javítása, valamint a háztartásban, a ház körül végzett munka, beleértve a kerti munkákat is, hacsak ez utóbbit nem árutermelési cézzalattal végezték (pl. fóliaházi termelés eladási céllal).

Az 1-es kérdésre adott válasz alapján a megkérdezettek két nagy csoportra válnak szét:

- azokra, akik az adott héten (bármilyen sokat vagy keveset) dolgoztak, és
- azokra, akik az adott héten egyáltalán nem dolgoztak.

Az előbbi esetben az 5. kérdésre térünk át – a kérdőív megjelölése szerint –, az utóbbi esetben a 2. kérdéssel folytatjuk a kikérdezést.

2. kérdés Van Önnek olyan rendszeres, jövedelmet biztosító munkája (munkaviszonya), amelytől a múlt héten ideiglenesen távol volt?

Ez a kérdés arra szolgál, hogy csoportokra osszuk azokat, akik a múlt héten nem dolgoztak, aszerint, hogy az előző héten miért nem végeztek jövedelemszerző munkát.

Fokozott figyelmet kell fordítani a kérdés kódolására. Azon munkával nem rendelkezők, akik azért nem keresnek munkát, mert már találtak olyat, amelyben a jövőben helyezkednek el, erre a kérdésre a nincs választ adják (3-as kód). A munkakeresésre vonatkozó 17. kérdésnél térünk majd ki erre a csoportra.

Alkalmazottak esetén: ha a munkától való távollét meghaladja a három hónapot, az csak akkor tekinthető rendszeres munkának, ha a megkérdezett erre az időre teljes vagy részleges díjazásban részesül.

Ha egy *önálló* kiskereskedő, kisiparos, szellemi szabadfoglalkozású, iparát, illetve tevékenységét átmenetileg szünetelteti, ez alatt az idő alatt őt is és esetleges segítő családtagját is munkával nem rendelkezőnek kell tekinteni.

A mezőgazdasági *segítő családtagoknál* erre a kérdésre olyan időszakban „igen” a válasz, amikor a gazdaságban rendszeres munka van. (Állattenyésztő gazdaságban többnyire folyamatos a munka egész évben, növénytermesztőknél a téli időszakban esetleg szünetel a gazdasági tevékenység, ilyenkor úgy tekintjük, hogy nincs munkájuk.) Hasonlóan kell elbírálni más, idényhez kötött foglalkozásúakat is. Például a csónakkölcsonzót, nyáron üzemelő panzió tulajdonosát, illetve

ezek alkalmazottait – amennyiben más munkát közben nem vállalnak – az idényen kívül úgy tekintjük, mint akiknek nincs munkájuk.

A felmondási időt töltőket akkor is munkával rendelkezőknek kell tekinteni, ha a munkavégzés alól fel vannak mentve. Az alatt az időszak alatt viszont, amelyre végkielégítés jár, a megkérdezett nem tekintendő foglalkoztatottnak, hacsak közben újabb munkát nem vállalt.

A gyermekgondozással kapcsolatos távollét számbavételénél az alábbiak érvényesülnek:

- munkával rendelkezőnek számítanak a szülési szabadságon lévő nők (a jogszabály szerint 24 hét szülési szabadság csak a biztosítási jogviszonnyal rendelkező nőt illeti meg), őket 1-es kóddal jelöljük;
- a gyesben, gyedben, gyetben részesülő szülőt, aki a gyermek gondozása miatt van távol a gyermek születése előtti rendszeres munkájától 2-es kóddal jelöljük;
- amennyiben megkérdezett anyasági ellátás (gyes, gyed, gyet) igénybevétele mellett végez valamilyen munkát, amelytől a múlt héten ideiglenesen távol volt, ezt a munkát kell főmunkának tekinteni, s erre vonatkozóan kell a későbbiekben a foglalkoztatással kapcsolatos információkat (foglalkozás, munkahely) kitölteni a 29. kérdésnél;
- ha a megkérdezett gyeden, gyesen, gyeten van és nincs olyan munkája (munkaviszonya), melytől ideiglenesen távol van, akkor a 3-as kódot kell jelölni.

A „rendszeres munká”-ra vonatkozóan érdektelen, hogy ez a munka milyen jogi keretek között folyik. Ha a kérdezőbiztosnak sikerül megnyernie a megkérdezett bizalmát és az úgy nyilatkozik, hogy van rendszeres munkája (de esetleg társadalombiztosítási bejelentés nélkül dolgozik), akkor „van” választ kódolunk.

Egyébként, a munkajogi helyzettől függetlenül, a 2–3 válaszok valamelyikét jelöljük.

„Van” (1) válasznál a 3. kérdéssel, 2-es és 3-as kód esetén a 17. kérdéssel kell a kikérdezést folytatni.

3. kérdés **Miért nem dolgozott az elmúlt héten?**

Ha a kérdés megválaszolásánál több ok is adódna, eldöntendő, hogy melyik ok fontosabb.

Néhány megjegyzés a lehetséges válaszokkal kapcsolatban:

- Külön válaszként kell kódolni a saját betegség (01) és a beteg gyermek ápolása miatti – táppénzes állományú – (10) hiányzást. Saját betegségként (01) kódoljuk a táppénzzel járó gyógyüdülést.
- Ügyeljünk arra, hogy szülési szabadság (02) csak az anyának jár, férfiak esetében 02-es nem kódolható.
- „Szabadságon volt” (03) választ kódolunk mind a fizetett, mind a fizetés nélküli szabadságon lévőknél.
- „A munkáltató átmenetileg szüneteltette a munkát gazdasági vagy technikai okból” (07) választ jelöljük meg a távolmaradás okaként, ha a munkáltató az elmúlt héten átmenetileg nem tudott munkát biztosítani a megkérdezett számára.
- A „munkaügyi vita (sztrájk) volt” (08) válasz csak azoknál kódolható, akik ténylegesen részt vettek a sztrájkban. Akik azért nem dolgoztak, mert a sztrájk miatt a termelés, a munka akadályoztatva volt, azoknál a „munkáltató átmenetileg szüneteltette a munkát” (07) választ kell kódolni.
- A képzésen való részvételt (09) csak abban az esetben kell külön kódolni, ha az nem a szabadság terhére történik. Ellenkező esetben a „szabadságon volt” (03) választ jelöljük.
- A „többletmunkaidőt ellentételező távollét” kódszáma 11, az „egyéb” válasz kódszáma pedig 12.

Az „egyéb” (12) válasz kódolásánál itt és a további kérdéseknél is rövid szöveges magyarázatot kérünk. Ha a szöveg beírására a kipontozott rész nem elégséges, akkor a margót is fel lehet használni az ok megjelölésére.

1–2-es kód esetén a kikérdezést az 5. kérdéssel folytatjuk.

4. kérdés *Mióta nem dolgozik a főmunkájában?*

Akinek munkájától való távolléte nem haladja meg a 3 hónapot, az A/ kérdésnél (1)-et kell kódolni, majd számukra a kikérdezés az 5. kérdéssel folytatódik. Akinek meghaladja a 3 hónapot, attól meg kell kérdezni, hogy pontosan mióta nem dolgozik a főmunkájában, és a dátumot a 2-es válaszlehetőségnél be kell írni. Ebben az esetben a felvétel a 4/B kérdéssel folytatódik, itt kell 1-est vagy 2-est kódolni annak megfelelően, hogy keresetének megkapja-e legalább felét, vagy sem. Abban az esetben, ha a megkérdezett munkájától való távolléte meghaladja a 3 hónapot, és keresetének kevesebb mint felét kapja (a 4/B kérdésre a válasz 2-es), a *kikérdezést a 17. kérdéssel kell folytatni*. Őket munkával nem rendelkezőnek tekintjük a felvétel fogalmai szerint, ezért a munkakeresésre és a munka megszűnésére vonatkozó kérdéseket is fel kell tenni, függetlenül attól, hogy a megkérdezett úgy gondolja, hogy van rendszeres jövedelmet biztosító munkája, hisz a második kérdésre „van”-nal válaszolt.

5. kérdés *Hány órát dolgozik Ön általában egy héten a főmunkájában?*

Fő munkának tekintjük az esetleges több, jövedelmet biztosító munka közül azt, amelyet a megkérdezett annak tart. Ha a megkérdezett nem tud választani, azt kell főmunkának tekinteni, amelyben a megkérdezett *általában* a heti összes munkaórájának nagyobb részét tölti.

Ha a megkérdezett anyasági ellátás (gyes, gyed, gyet) igénybevétele mellett végez valamilyen munkát, ezt a munkát kell főmunkának tekinteni, s erre vonatkozóan kell feltenni a kérdést.

Ha a megkérdezett a héten változtatott munkahelyet, főmunkának azt kell tekinteni, amelyben a hét második felében dolgozott.

Ez a kérdés a főmunkára vonatkozik akkor is, ha a megkérdezett az adott héten csak a második munkájában dolgozott.

Ha gyesen, gyeden, gyeten vagy egy hétnél hosszabb ideig fizetés nélküli szabadságon levő személy az 1. kérdésnél leírtaknak megfelelően végzett jövedelmet biztosító munkát, akkor azt a munkát kell főmunkájának tekinteni.

Munkaóráként azt az időt kell beírni az „A” kódnégyzetbe, amennyire egy alkalmazásban állónak a munkaszerződése vagy a munkaadóval történt megegyezése szól, önállónál, szabadfoglalkozásúnál pedig azt az időt, amennyire foglalkozása, üzletvitele folytatásához általában szüksége van (beleértve az anyagbeszerzést, az adminisztráció elvégzését, a munka megszerzését, a szerszámok karbantartását stb.).

A munkaórák száma 1–98 lehet, a 99-es kódot ne használjuk. (Akkor is 98-at kódoljunk, ha az órák száma 98-nál több.)

Szabadfoglalkozásúaknál, kötetlen munkaidőben dolgozóknál, alkalmi munkásoknál előfordulhat, hogy munkaidejük hétről hétre erősen ingadozik. Adódhat úgy, hogy hosszabb ideig nincs munkájuk, majd esetleg napi 8 óránál lényegesen többet dolgoznak. Ilyen esetben a „nagyon változó” munkaidőt kódoljuk, vagyis az „A” jelű kódnégyzet üresen marad, a „B” jelű kódnégyzetbe pedig 1-es kódot kell írni. Ezt a megoldást csak a tényleg nagyon erősen változó munkaidőnél használjuk!

A kérdés „C” pontjánál azt tudakoljuk, hogy a megkérdezett részmunkaidős vagy teljes munkaidős dolgozónak tekinti magát, vagyis a munkahelyén (önállóknál saját megítélése szerint a munkájában) az „A” pontnál megadott óraszám rész- vagy teljes munkaidős munkavégzésnek számít-e.

Ha a megkérdezett teljes munkaidőben dolgozik, a 7. kérdésre térünk át.

6. kérdés **Miért dolgozik Ön részmunkaidőben a főmunkájában?**

Ezt a kérdést csak azoknak tesszük fel, akik az 5/C. kérdésnél a részmunkaidős foglalkoztatást jelölték. A kérdés két részből áll. *A 6/B kérdésre csak azoknak kell válaszolni, akik a 6/A kérdésre a 3-as vagy a 4-es kódot jelölték.*

Több magyarázó ok esetén a megkérdezett szerint legfontosabbat kell választani és kódolni. Ha a megkérdezett gyermeket és más hozzátartozót is ellát, akkor a 3. vagy 4. válasz közül kell választani azt, amit jellemzőbbnek tart.

A 6/B. kérdésnél 4 válaszlehetőség adott:

(1)-es a kód, ha gyermeke, (2)-es a kód, ha gondozásra, ápolásra szoruló hozzátartozója, ismerőse és (3)-as a kód, ha gyermeke és gondozásra, ápolásra szoruló hozzátartozója, ismerőse számára nem talált megfelelő felügyeletet, és emiatt kényszerül részmunkaidőben dolgozni.

(4)-es kódot kérünk megadni, ha mindez nem befolyásolta a megkérdezett döntését.

7. kérdés **A/ Hány órát dolgozott Ön *ténylegesen* a múlt héten a főmunkájában?**

A főmunka meghatározásánál itt is érvényesek az 5. kérdésnél leírtak.

A ledolgozott óraszám 00, ha a megkérdezett a múlt héten nem dolgozott a főmunkájában (tehát a 2. kérdésnél „van” (1-es kód) volt a válasz), egyébként 1–98 óra kódolható (99-et ne használjunk, a 98-nál többet dolgozó is 98-at jelöljön).

Ha az adott héten a megkérdezett csak a második (vagy többedik) munkájában dolgozott, akkor ide „00”-t írunk, s majd a 12. kérdésnél írjuk be a héten ledolgozott óraszámot.

A munkaórákba a rövidebb, maximum 1/2 órás ebédidőt is be kell számítani.

Egyes foglalkozásoknál az ún. otthoni készenléti szolgálat napján (napjain) az általában szokásos munkaórát kell figyelembe venni.

A *ténylegesen* ledolgozott órák száma a szokásosnál több is lehet túlórák esetén, illetve vállalkozóknál, önállóknál, segítő családtagoknál, szabadfoglalkozásúaknál idénymunka vagy munkatorlódás miatt, pedagógusoknál az órákra való felkészülés vagy dolgozat javítása miatt, de lehet kevesebb is a korábbi túlórák „lecsúsztatása” vagy egyéb ok következtében.

Amennyiben a kérdés „A” kódnégyzetébe beírt óraszám kevesebb, mint az 5. kérdésnél megadott óraszám, a „C” kódnégyzetben adjuk meg az oknak megfelelő kódszámot.

Amennyiben a kérdés „A” kódnégyzetébe beírt óraszám több, mint az 5. kérdésnél megadott óraszám, ennek okát a „B” kódnégyzetben kérjük jelölni.

Ha az 5. kérdésnél „nagyon változó” választ kaptunk, vagy az „A” kódnégyzetbe beírt óraszám megegyezik az 5. kérdésnél megadott órással, akkor a ledolgozott óraszám beírása után a 8. kérdéssel folytatjuk a kikérdezést.

B/ Miért dolgozott a szokásosnál többet (a múlt héten a főmunkájában)?

Amennyiben a *ténylegesen* ledolgozott órák száma azért magasabb a szokásosnál, mert a megkérdezett túlórázott (7B kódnégyzetben 2-es szerepel), akkor az ok megjelölésén túlmenően kérjük a túlórák számát, ezen belül pedig a fizetett túlórák számát a jelölt kódnégyzetekben kiemelten megadni.

Változó munkarendnek tekintjük a rögzített, de nem heti rendszerességű munkaidőbeosztást, például kereskedelmi és vendéglátóhelyeken dolgozók, busz- vagy villamosvezetők esetén. Ebben az esetben a kód (1).

Az egyéb okok között kérjük megjelölni, azaz (3)-at kódolunk, ha ünnepnap miatti munkarendváltás volt a szokásosnál magasabb óraszám oka. Például, ha egy keddi napra eső ünnep esetén a hétfői munkanapot előző hét (azaz a referenciahét) szombati napján dolgozzák le.

C/ Miért dolgozott a szokásosnál kevesebbet (a múlt héten a főmunkájában)?

A beteg családtag (pl. gyermek) ápolása különválik a saját betegségtől (01), s ebben az esetben a „személyes vagy családi ok”-ot (12) kell megjelölni.

A „munkaügyi vita (sztrájk) volt” (04) válasz csak azoknál kódolható, akik ténylegesen részt vettek a sztrájkban. Akik azért dolgoztak kevesebbet, mert a sztrájk miatt a termelés, a munka akadályoztatva volt, azoknál a „munkáltatója szüneteltette a munkát gazdasági vagy technikai okból” (09) választ kell kódolni.

A 11-es kód („szülési szabadságon volt, gyeden, gyesen, gyeten volt”) akkor választható, ha a megkérdezett az előző héten jött vissza a szülési szabadságról, gyedről, gyesről vagy gyetről, illetve ha hét közben kezdte a szülési szabadságot.

A „változó munkarendben dolgozik” válasz ((13)-as kód) kódolásához segítség a 7B. kérdés magyarázatánál olvasható.

8/A kérdés **Dolgozott Ön az elmúlt négy hétben a főmunkájában az alábbi munkarendek valamelyikében?**

Az elmúlt négy hét a vonatkozási hét (a kikérdezés hetét megelőző hét) utolsó napjától visszszámítva értendő, azaz a vonatkozási hét és az azt megelőző három hét.

Két műszakos munkarendben való munkavégzés az, ha a munkavégzés a nap 24 óráján belül két (pl. reggel, délután) megkülönböztetett periódusban történik. Két műszakban dolgozik az a személy, akinek a munkaideje ezekben a periódusokban váltakozva ismétlődik.

Három műszakos munkarendben való munkavégzés az, ha a munkavégzés a nap 24 óráján belül három (pl. reggel, délután, éjszaka) megkülönböztetett periódusban történik. Három műszakban dolgozik az a személy, akinek a munkaideje ezekben a periódusokban váltakozva ismétlődik.

Négy műszakos vagy folyamatos munkarend az, amikor folyamatos tevékenység, folyamatos üzemmód által történik a munkáltatónál a termék előállítás vagy a szolgáltatásnyújtás, (a hét minden napján, napi 24 órában, beleértve a hétvégéket, munkaszüneti napokat, illetve akár az ünnepnapokat is). Négy műszakos munkarendben dolgozhatnak azok is, akik – általában a munka nehézsége, veszélyessége miatt – napi 6 órás műszakokban dolgoznak, viszont ezek a rövidített műszakok egymást váltják, így a nap 24 óráján belül 4 periódus különböztethető meg.

Rendhagyó munkarend például, ha 12 óra munkát 24 óra pihenőidő, vagy 24 óra munkát 48 óra pihenőidő követ, de ide kódoljunk bármilyen, a szokásostól eltérő és a többibe be nem sorolható munkabeosztást is.

A munkarendre vonatkozó (8/A) kérdésnél amennyiben a kérdezett többműszakos vagy rendhagyó munkarendben dolgozott, úgy az 1-es, 2-es, 3-as kód valamelyikét kell jelölni, ellenkező esetben a 4-es „nem” választ kell kódolni.

8/B kérdés **Dolgozott Ön az elmúlt négy hétben a főmunkájában este / éjszaka / szombaton / vasárnap?**

Esti munkának tekinthető, ha a megkérdezett szokásos hivatali idő után és a szokásos alvásidő előtt, azaz 16 és 23 óra között végzi a munkáját, illetve, ha a válaszoló munkaidejének legalább a fele erre az időszakra esik.

Éjszakai munkának tekinthető a szokásos alvásidő alatt, azaz 23 és 06 óra között végzett munka, illetve, ha a válaszoló napi munkaidejének legalább a fele erre az időszakra esik.

Szombati és vasárnapi munka a szokásosan (a munkaszerződés vagy megállapodás értelmében) ezeken a napokon végzett munka. Nem számít bele az, ha valaki *saját elhatározásából* hazaviszi munkája egy részét, vagy bemegy a munkahelyére hétvégén.

A „rendszeresen”, „alkalmanként”, „nem” kódolásához:

Az *esti és éjszakai munka* „rendszeresen” végzett munka akkor, ha a megkérdezett a felvételt megelőző négy hétre eső munkaidejének legalább a felében így dolgozott. „*Alkalmanként*” akkor dolgozott este/éjszaka, ha a munkanapjai munkaidejének kevesebb mint felében dolgozott így. „*Nem*” választ akkor kódolunk, ha egyetlen napot sem dolgozott így.

A **szombati, vasárnapi** munka „rendszeresen” végzettnek tekinthető akkor, ha a megkérdezett az előző négy hétben kétszer vagy többször dolgozott szombaton, illetve vasárnap, „*alkalmanként*” akkor, ha egyszer. „*Nem*” választ kódolunk akkor, ha egyszer sem dolgozott ezeken a napokon.

9/A kérdés Szokta főmunkáját otthon végezni?

A kérdés csupán az otthon is végzett főmunkára vonatkozik (amellyel kapcsolatos információkat kérdezzük a 29. kérdésnél).

Otthoni munka az a jövedelemszerző tevékenység, amelyet a megkérdezett részben vagy teljes egészében az otthonában végez, gyakran egy e célra elkülönített helyiségben. Ha ez a helyiség – pl. orvosi rendelő vagy műhely – *csatlakozik a lakáshoz, de a lakás bejáratától független külön bejárata is van, akkor az ott végzett munka nem számít otthoni munkának. A mezőgazdasági termelő sem tekinthető otthonában dolgozónak, akkor sem, ha a földje és a gazdasági épületei a lakóházánál vannak.*

Alkalmazottak esetében a munkabeosztás meghatározásakor előfordulhat, hogy a munkáltatóval egyetértésben a munka bizonyos része otthon végezhető (ezt munkaszerződés is magában foglalhatja, vagy egyéb megállapodásban kell rögzíteni). *Példa:* számítógépes szakember úgy állapodott meg a munkáltatójával, hogy a munkáját részben vagy egészben otthon végzi. Az utazó ügynök, esetleg az összeíró, aki otthon készíti elő a kliensekkel való találkozókat, legyen az a kliens otthonában vagy hivatalában, szintén otthon dolgozónak számít. Ilyennek kell tekinteni a bedolgozókat is.

Nem tekinthető otthoni munkának, ha a megkérdezett a határidő sürgetése miatt vagy egyéb okból hazaviszi azt a munkát, amit a munka megállapodás szerint a munkahelyén kellene elvégeznie.

A megkérdezett „*jellemzően otthonában dolgozik*”, ha munkanapjainak legalább a felét így dolgozza le. „*Alkalmanként*” végzett munka akkor, ha a munkanapjainak kevesebb mint felében dolgozik otthon. „*Soha*” választ akkor kódolunk, ha egyáltalán nem szokott otthon dolgozni.

B/ Végzett-e az elmúlt 4 hétben távmunkát (informatikai és telekommunikációs eszközök igénybevételével)?

Távmunka minden olyan munka (döntően szellemi tevékenység), amikor a munkavégzés során a munkáltató és a munkavállaló térben távol van egymástól (a munkavállaló nem feltétlenül otthon, de nem a munkáltató telephelyén dolgozik), köztük telekommunikációs kapcsolat áll fenn, a munkavégzés pedig elsősorban elektronikus berendezések (minimum számítógép) használatát feltételezi. A munkavállaló önállóan old meg feladatokat a távolban lévő munkáltató megbízásából, akinek munkája eredményét távközlési csatornán továbbítja. Többnyire a feladatokat is ugyanezen a csatornán kapja. Munkáltatójával, főnökével, munkatársaival az esetek többségében is így tartja a kapcsolatot, személyes megjelenésére a munkáltató központjában csak esetenként van szükség.

A távmunka rendszeresen végzettnek tekinthető akkor, ha a megkérdezett az előző négy hétben munkára fordított idejének legalább a felét távmunka végzésével töltötte. Amennyiben a távmunka végzésére fordított idő nem éri el a munkával töltött idő ötven százalékát, de előfordult az

előző négy hétben, „alkalmanként”-inak tekintendő. Ha egyszer sem fordult elő ilyen jellegű munkavégzés, akkor „nem” választ kódolunk.

10/A kérdés **Mikor kezdett dolgozni a jelenlegi főmunkájában?**

Az év mellett a hónapot csak azoknál kell kódolni, akik a kikérdezést megelőző két éven belül kezdtek el dolgozni jelenlegi főmunkájukban. A gyedről, gyesről, gyetről visszatérőknél a megszakítás utáni visszatéréstől számítsuk a munka kezdetét! A nyugdíjból visszatérőknél, amennyiben ugyanannál a munkáltatónál folytatják a munkát, ahol nyugdíjazásuk előtt dolgoztak, a nyugdíjazás előtti utolsó munkába állás időpontját tekintjük a munkavégzés kezdő időpontjának.

Ügyeljünk arra, hogy a munkába állás éve ne legyen kisebb, mint a születési év+14, tekintettel arra, hogy 15 év tekinthető a munkavállalási kor alsó határának!

Ha a megkérdezett a kikérdezést megelőző két évnél régebben kezdett el dolgozni jelenlegi főmunkájában, a 11. kérdéssel folytatjuk a kikérdezést.

B/ Jelen munkájának megtalálásához kapott-e segítséget a munkaügyi központtól?

Csak azoktól kell kérdezni, akik a kikérdezést megelőző két éven belül kezdtek el dolgozni jelenlegi főmunkájukban, vagyis a 10/A kérdésnél a munkába állás hónapját is megadták.

Abban az esetben is igent (1-et) kódolunk, ha a megkérdezett a munkaügyi központtól jelenlegi munkájának megtalálásához közvetlen segítséget nem kapott, ugyanakkor a munkaügyi központ által támogatott képzésben való részvétele elősegítette jelenlegi munkájának megtalálását.

11. kérdés **Van-e Önnek a főmunkáján kívül másik, jövedelmet biztosító munkája?**

Itt és a következő két kérdésnél a kikérdezést megelőző héten meglévő, a főmunkán kívüli egyéb jövedelemszerző tevékenységre kérdezzük rá (függetlenül attól, hogy a múlt héten dolgozott-e ebben a második munkájában). Ebbe beleértjük az eseti megállapodás, megbízási szerződés alapján végzett tevékenységet is. Amennyiben valaki megbízási szerződéssel végez munkát, akkor a főmunkájában elfoglalt státusz az irányadó. Ha valaki nem főállású egyéni vállalkozó, és második munkáját vállalkozói szerződés alapján végzi, úgy 5-ös vagy 6-os kódot kaphat attól függően, hogy van-e alkalmazottja vagy nincs.

E kérdésre a tapasztalat szerint azok közül is sokan „nem”-mel válaszolnak, akik adóhivataltól vagy más hatóságtól tartanak. Itt újól fog fel kell hívni az adatszolgáltatók figyelmét a Központi Statisztikai Hivatal szigorú titoktartási kötelezettségére, amely szerint az adatszolgáltatók egyedi adatai sem magánszemélyeknek, sem bármilyen hatóságnak nem szolgáltatathatók ki.

Ha a válasz „igen”, akkor annak a válasznak a kódszámát kell beírni, amelyen foglalkozási viszonyban e *második munkáját* végzi. „Igen” a válasz akkor is, ha ettől a munkájától a múlt héten távol volt, az 1. kérdésnél leírtaknak megfelelően.

Ha a megkérdezettnek több mellékmunkája van, csak az általa legfontosabbnak tartott munkájára vonatkozóan várjuk a választ.

Azoknál, akik a héten változtattak munkahelyet, s csak ezért volt több munkájuk, ennél a kérdésnél „nem” a válasz.

„Nem” válasz esetén a 14. kérdéssel folytatjuk a kikérdezést.

A kódoláshoz a 29/h kérdésnél leírt meghatározások adnak segítséget.

12. kérdés **Hány órát dolgozott ebben a munkájában a múlt héten?**

Ha a megkérdezett nem dolgozott a másik munkájában, akkor 00-t, egyébként a megkérdezett által mondott óraszámot kell beírni 1–98-ig (99-et ne kódoljunk, 98 óránál többet dolgozók esetén is 98 a kódszám). Egyjegyű számok esetében az első kódnégyzetbe kérünk 0-át írni!

Ha a megkérdezett a kérdőív 1. kérdésére „nem”-mel válaszolt, vagyis az elmúlt héten nem végzett jövedelemszerző munkát, akkor erre a kérdésre csak 00 lehet a válasz. Ha a válaszadás során kiderül, hogy a megkérdezett mégis dolgozott az elmúlt héten, mégpedig a második munkájában, akkor vissza kell térni a kérdőív elejére, és javítani az 1–3. kérdésekre adott válaszokat.

Ha a megkérdezett a kérdőív első kérdésére „igen”-nel válaszolt, vagyis végzett az elmúlt héten jövedelemszerző munkát, ugyanakkor a 7A kérdésnél a főmunkában ledolgozott munkaóránál 00-t kódoltunk, akkor a második munkánál feltétlenül lennie kell óraszámnak.

Ügyeljünk arra, hogy a főmunkában és második munkában ledolgozott munkaórák összege ne haladja meg a 98 órát. Ha mégis így lenne, kérdezzünk rá még egyszer az óraszámra, a válaszoló feltehetőleg rosszul emlékezett valamelyikre.

13. kérdés **Nem fő munkájának jellemzője**

A telephely főtevékenysége eltérhet a munkahely központjában folyó vagy profiljában meghatározott főtevékenységtől. Ebben az esetben a telephely főtevékenységét kell szövegszerűen beírni. A kérdőívre a válaszoló által megnevezett tevékenységet kell felvezetni (és nem a tevékenység hivatalos, TEÁOR-ban használt fogalmát), lehetőleg olyan részletezettséggel, hogy a kódolás megvalósulhasson.

A gazdasági tevékenység kódolása 2009-ben már nem kettős: csak a 2008-tól életbe lépett TEÁOR'08 (Tevékenységek Egységes Osztályozási Rendszere) szerint kell kódolni a nem fő munka tevékenységét (a korábbi években érvényes TEÁOR'03 szerinti kódolás 2009-ben nem szükséges).

14. kérdés **Szeretne a jelenleginél magasabb óraszámban dolgozni?**

A megadott válaszok alapján kódolunk.

Minden jövedelmet biztosító munkával rendelkező személytől kérdezzük.

15. kérdés **Hetente hány óra kereső munkát vállalna összesen?**

A főmunkában és esetleges második munkában eltöltendő munkaórák összegét kérjük kódolni 01–98-ig (99-est ne használjunk, 98 óránál többet dolgozók esetén is 98 a kódszám).

Ha a megkérdezett a 14. kérdésre „igen”-nel válaszolt (1–4-es kód), vagyis szeretne magasabb óraszámban dolgozni, akkor az itt kódolt munkaóra legyen több, mint a főmunkában általában ledolgozott munkaóra (5. kérdés A pontja).

16. kérdés **Keresett-e Ön másik munkát az elmúlt négy héten?**

Ez a kérdés azokat érinti, akiknek jelenleg *van* munkájuk. A felsorolt okok közül a legfontosabbat kell kódolni.

Az elmúlt négy hét a 8. kérdésben leírtakhoz hasonlóan a vonatkozási hét (a kikérdezés hetét megelőző hét) utolsó napjától visszaszámítva értendő.

Módosult a 16. kérdés után a kikérdezés folytatására vonatkozó instrukció. A 16. kérdésre „igen”-nel válaszolóknál (1–7. válasz esetén) továbbra is a 19. kérdéssel kell folytatni a kikérdezést. A „nem”-mel válaszolóknál figyelembe kell venni a 14. („Szeretne a jelenleginél magasabb óraszámban dolgozni?”) kérdésre adott választ is: akik nem kerestek másik munkát és szeretnének magasabb óraszámban dolgozni (a 14. kérdésre 1–4 a válaszuk), ők a 25. kérdéssel folytassák a válaszadást. Azok, akik nem kerestek munkát, és nem is szeretnének magasabb óraszámban dolgozni (a 14. kérdésre 5. a válaszuk), esetükben a kikérdezést a 29. kérdéssel kell folytatni.

17. kérdés Keresett-e Ön munkát az elmúlt 4 héten?

2-es kódot kapnak azok, akik 3 hónapon belül kezdenek új állásban, 3-as kódot pedig azok jelöljenek, akik több mint 3 hónap múlva kezdenek.

„Igen” válasz esetén (1-es kód) a 18. kérdéssel, 2-es és 3-as kód esetén a 20. kérdéssel, „nem” válasznál (4-es kód) a 23. kérdéssel folytatjuk a kikérdezést.

Az elmúlt négy hét a 9. és 16. kérdésekben leírtakhoz hasonlóan a vonatkozási hét (a kikérdezés hetét megelőző hét) végétől visszszámítva értendő.

18. kérdés Mennyi az a minimális havi nettó bér, amennyiért munkát vállalna?

A megkérdezett által mondott összeget kell beírni. Nettó béren a jövedelemadó és a járulékok levonása utáni (rendszerint kézhez kapott) kereset értendő.

19. kérdés Hogyan keresett munkát?

Ezt a kérdést mindazoknak feltesszük, akik munkát kerestek, tehát a második munkát keresőknek is.

Minden egyes válasznál kódolni kell az „igen”-t vagy a „nem”-et. Egyetlen kódnégyzet sem maradhat üresen!

Az „egyéb” módon (M) válasznál mielőtt „igen”-t (1) kódolnánk, feltétlenül kérdezzük meg, hogy milyen egyéb módra gondol a megkérdezett, és csak abban az esetben kódoljuk az „igen” választ, ha úgy ítéljük meg, hogy az a fentiekbe nem sorolható be. Ilyenkor feltétlenül kérünk szöveges választ az ellenőrizhetőség miatt.

A másik munkát keresők (a 16. kérdésre 1–7-es kódot jelölők) a 21. kérdéssel folytassák a kikérdezést.

20. kérdés Mi volt a munkakeresést közvetlenül megelőző tevékenysége?

A megkérdezett válasza alapján kódolunk.

21. kérdés Mióta keres Ön munkát, illetve ha már talált, mennyi ideig kereste azt a munkát, amelybe hamarosan munkába fog állni?

Ha a munkakeresés ideje egy hónapnál rövidebb, akkor az „A” jelű kódnégyzetbe írjuk be a hetek számát, ha egy hónap vagy annál hosszabb, akkor a „B” jelű kódnégyzetbe írjuk be, kerekítve a hónapok számát. (Kerekítés: két hetet vagy annál kevesebbet lefelé, két hétnél többet felfelé kerekítsünk!) Az „A” és a „B” kódnégyzetben egyszerre nem lehet adat.

Példák:

- 1/ *A munkakeresés időtartama 3 hét.*
Kódolás: „A” 3 hete
 „B” hónapja
- 2/ *A munkakeresés ideje 2 hónap és 2 hét.*
Kódolás: „A” hete
 „B” 2 hónapja
- 3/ *A munkakeresés időtartama 2 hónap és 3 hét.*
Kódolás: „A” hete
 „B” 3 hónapja

22. kérdés Milyen típusú munkát keres, vagy keresett, illetve ha már talált, az milyen típusú?

Ennél a kérdésnél azt tudakoljuk, hogy a megkérdezett teljes vagy részmunkaidős munkát keres-e, esetleg önálló vállalkozást indítana, vagy bármilyen típusú munkát elvállalna.

A 25. kérdéssel folytatjuk a kikérdezést.

23. kérdés Miért nem keresett munkát az elmúlt négy hétben?

Az elmúlt négy hét a vonatkozási hét (a kikérdezés hetét megelőző hét) utolsó napjától visszazámítva értendő.

Ha a megkérdezett a 4. kérdésnél („Mióta nem dolgozik a főmunkájában?”) a 3-as kódot jelölte (több mint 3 hónapja, és erre az időre keresetének kevesebb mint felét kapja), erre a kérdésre a 3-as kódot jelölheti (várja, hogy visszahívják korábbi munkahelyére).

A kérdés megválaszolásánál elsődleges szempont a munkavállalási szándék, vagyis a 13-as kódot csak akkor kell választani, ha valóban nem kíván munkát vállalni (és ez független attól, hogy a megkérdezett milyen ellátást kap). A szünidejét töltő diák, a gyesen lévő anyuka és a nyugdíjas egyaránt – akár – kereshetne munkát, így bármelyikük mondhatja azt, hogy azért nem keresett, mert pl. csak rosszul fizető munka van (4), vagy úgysem találna (1).

Ha a megkérdezett azért nem keresett munkát, mert nyugdíjas (11-es kód), ellenőrizzük, hogy az adatlap 11. kérdés B pontjánál kódoltuk-e a nyugdíj (4–7) valamelyik formáját. Ha nem, akkor feltehetőleg itt más válasz helyénvaló, vagy az adatlapon szükséges módosítani.

Ha valaki nem kíván munkát vállalni (13-as kód), akkor a kikérdezést a 26. kérdéssel folytatjuk.

A 23/B kérdésre csak azoknak kell válaszolni, akik a 23/A kérdésnél 6-os vagy 7-es kódot jelöltek.

24. kérdés Szeretne rendszeres, fizetett munkát?

A megkérdezett válasza alapján kódoljuk. A „nem” válasz kódolása után a kikérdezést a 26. kérdéssel folytatjuk.

25. kérdés Munkába tudna Ön állni, illetve tudna a jelenleginél magasabb óraszámban dolgozni két héten belül?

Ezt a kérdést a 3 hónapon belül új állásban kezdőktől – a 17. kérdésre 2-es kód volt a válasz – illetve a 3 hónapon túl új állásban kezdőktől – a 17. kérdésre 3-as kód volt a válasz – is megkérdezzük.

Mindkét esetben a munkába állás lehetősége független attól, hogy a megkérdezett már rendelkezik állással, amelyben meghatározott időn belül kezd.

Két hét alatt a kikérdezés hetét követő két hét értendő!

Először a kérdést „igen”-nel vagy „nem”-mel kell megválaszolni az „A” kódnégyzetben. „Nem” válasznál a „B” kódnégyzet kitöltésével folytatjuk a kikérdezést.

Különös gondot kell fordítani a kikérdezés folytatásánál arra, hogy munkával nem rendelkező vagy másik munkát kereső, de jelenleg munkával rendelkező személyről van-e szó. *Erről a kérdésről ugyanis azok mennek tovább a 29. kérdésre, akik a múlt héten dolgoztak, illetve volt rendszeres munkájuk (az 1. vagy a 2. kérdésre „igen”-nel válaszoltak). (Ők csak másik, vagy második munkát kerestek, vagy szeretnének a jelenleginél magasabb óraszámban dolgozni, de nem kerestek másik munkát.) A munkával nem rendelkezőknél – az 1. kérdésre 2-es kód és a 2. kérdésre 2–3-as kód volt a válasz – a soron következő, azaz a 26. kérdéssel kell a kikérdezést folytatni. Vigyázzunk arra is, hogy ez utóbbiaknál „a jelenlegi munkáját nem tudja két héten belül elhagyni (4)” válasz nem kódolható.*

26. kérdés **Volt már korábban rendszeres, jövedelmet biztosító munkája?**

Az „igen” válaszlehetőségek közül az egyik esetben (1) kódot kap, akinek volt már korábban rendszeres, jövedelmet biztosító munkája, viszont ez a munkaviszonya már megszűnt, a másik esetben a kód (2), vagyis volt már korábban rendszeres, jövedelmet biztosító munkája, ahol munkaviszonya jelenleg is fennáll gyés, gyed, gyet igénybevétele mellett. *Ez utóbbi esetben a 28. kérdéssel kell a kikérdezést folytatni.*

„Nem” választ kódolunk azoknál, akik eddig csak az iskolai szünidőben dolgoztak, vagy csak esetenként, alkalmászerűen vállaltak munkát, illetve akik soha nem dolgoztak, vagyis soha nem volt rendszeres, jövedelmet biztosító munkájuk.

A 3-as kód beírása után a 30. kérdésre térünk át.

27. kérdés **Miért szűnt meg ez a munkája?**

A 26. kérdés folytatásaként itt a korábbi munka megszűnésének okára kérdezzük.

A legfontosabb okot kérjük jelölni.

28. kérdés **Mikor végzett utoljára rendszeres, jövedelmet biztosító munkát? (Nem számítva a diákok szünidei munkáját!)**

„Rendszeres” munkán a legalább 2–3 héten keresztül folyamatosan végzett munkát értjük.

Kódszámként az utolsó rendszeres munka megszűnésének évét és hónapját kell beírni. A hónapot csak azoknál kell kódolni, akiknek a kikérdezést megelőző 2 éven belül szűnt meg a munkájuk.

Ha egy nyugdíjas a nyugdíjazása óta nem dolgozott, akkor itt a nyugdíjazás időpontját kell figyelembe venni. Ha viszont a nyugdíjazása óta akárcsak néhány hetet is dolgozott, akkor ez a munkája számít utolsó munkájának.

A kérdőív e kérdésének megjegyzése utal arra, hogy azoknál, akiknek 8 éve vagy ennél régebben szűnt meg a munkája, a kikérdezést a 30. kérdésnél kell folytatni.

Akiknek a munkája 8 éven belül szűnt meg, azoknál a 29. kérdéssel folytatjuk a kikérdezést.

Ügyeljünk arra, hogy a munka megszűnésének éve ne legyen kisebb, mint a születési év+14.

Ha a megkérdezett munkája 8 éve vagy ennél régebben szűnt meg, abban az esetben is kérjük kitölteni az év kódnégyzeteit.

29. kérdés **A FŐMUNKÁVAL – MUNKÁVAL NEM RENDELKEZŐKNÉL A KORÁBBI FOGLALKOZTATÁSSAL – KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓK**

29/a kérdés **A munkáltató cégszerű megnevezése**

29/b kérdés **Telephelye (a város, község, ahova a megkérdezett dolgozni jár)**

A település neve mellett a megye nevét és kódszámát is be kell írni, ahova a megkérdezett dolgozni jár. Amennyiben ez nem Magyarország, az adott ország nevét és betűjelét kérjük jelölni a II. sz. kódolási segédlet alapján. Ebben az esetben a kérdőíven a település neve és kódja, valamint a megye megnevezése és kódja üresen marad (a rögzítés során a településnél a „00213 Országhatáron kívüli település” kódot kell választani).

Amennyiben a munkavállaló, dolgozó „telephelye” változó, pl. ügynök és ezért több megyében is dolgozik, a megye kódjához „33”-at írjunk! A település neve és kódja, valamint az ország megnevezése és kódja üresen marad.

29/c kérdés **A munkáltató főtevékenysége**

A munkáltató hivatalos, cégszerű megnevezésén kívül a munkahely konkrét települését és a vállalat, intézmény fő tevékenységének jellegét is be kell írni.

- Pl. a/ BAKEX KFT
b/ Nagylegényes
c/ nagykereskedelem, nyúleladás

Azoknál az intézményeknél (iskolák, egészségügyi létesítmények stb.), ahol a munkáltató az önkormányzat, munkáltatóként nem a polgármesteri hivatal, hanem a megfelelő intézményt (iskolát, kórházat stb.) kell feltüntetni.

Vállalkozóknál (önállóknál), vállalkozók alkalmazottainál és segítő családtagoknál a vállalkozás, gazdaság főtevékenységét és települését kell beírni. A kérdőívre a válaszoló által megnevezett tevékenységet kell felvezetni (és nem a tevékenység hivatalos, TEÁOR-ban használt fogalmát), lehetőleg olyan részletezettséggel, hogy a kódolás megvalósulhasson.

A gazdasági tevékenység kódolása 2009-ben már nem kettős: csak a 2008-tól életbe lépett TEÁOR'08 (Tevékenységek Egységes Osztályozási Rendszere) szerint kell kódolni a munkáltató főtevékenységét (a korábbi években érvényes TEÁOR'03 szerinti kódolás 2009-ben nem szükséges). *Ha a megkérdezett munkaerő-kölcsönző/közvetítő irodával kötött szerződést – 29/j. kérdésre 2-es kód a válasz –, úgy azt az intézményt kell munkáltatóként megjelölni, ahol a tényleges jövedelemszerző tevékenységét végzi, és nem a közvetítő irodát. Ugyanezt kell figyelembe venni a 29/d. kérdésnél is.*

29/d kérdés **A telephely főtevékenysége**

Nagyobb szervezeteknél előfordulhat, hogy egyes telephelyein (más településen vagy azonos településen, de legalább házszámban eltérő címen található részlegében) nem a gazdasági egység egészére jellemző tevékenység folyik.

Pl. egy mezőgazdasági szövetkezet főtevékenysége valószínűleg mezőgazdasági termelés, de azon a telephelyen, ahol a megkérdezett naponta dolgozik (ami a 29/b kérdésnél be van írva) esetleg élelmiszer-feldolgozás vagy más ipari tevékenység folyik. E kérdésnél ez utóbbit kell beírni.

A kérdőívre itt is a válaszoló által megnevezett tevékenységet kell felvezetni, lehetőleg olyan részletezettséggel, hogy a kódolás megvalósulhasson. A gazdasági tevékenység kódolását csak a 2008-tól életbelépett TEÁOR'08 szerint kell végezni.

29/e kérdés **A vállalat, intézmény, vállalkozás tulajdonformája**

A megadott válaszok kódolását kérjük.

Előfordulhat, hogy a kérdést a megkérdezett nem tudja megválaszolni. A kérdezőbiztos helyi ismeretei alapján segíthet a válaszadásban. Ha ő sem tudja, e kérdésnél van lehetőség „nem tudja” válasz kódolására is.

Ha a vállalat, intézmény, vállalkozás tulajdonformája tiszta magántulajdon vagy vegyes tulajdonú (2-est vagy 6-ost kódoltunk), akkor a tulajdonformát kérjük a kérdés második felénél részletezni.

29/f kérdés **Az adott munkáltatónál dolgozók száma**

Az adott telephelyen dolgozók száma

Külön kérjük kódolni a munkáltató és a telephely dolgozóinak számát.

Ha a munkahelyen/telephelyen 10-en vagy annál kevesebben dolgoznak (a vezetőt, illetve a tulajdonost is beleértve), akkor a személyek számát az „A” kódnégyzetbe kell (jobbra zártan) beírni. 10-nél nagyobb létszám esetén a kérdőíven felsorolt csoportok kódszámait írjuk be a „B” kódnégyzetbe. A két utolsó csoport arra szolgál, ha a megkérdezett nem tudja munkahelyének létszámát egyik előbbi csoportba se besorolni, ilyen nagyságrendet azért feltehetően mindenki tud. Ha lehet, e két kódszám helyett inkább az előbbieket próbáljuk megtudni.

Ha az adott munkahelyen 10-en vagy kevesebben dolgoznak („A” kódnégyzetbe kódoltuk), akkor a kérdés második, B-vel jelölt része üresen marad.

Ha a telephelyen folyó főtevékenység (29/d) és a munkáltató főtevékenysége (29/c) megegyezik, akkor a telephely dolgozóinak számát elég átmásolni, nem kell újra kérdezni.

29/g kérdés **Foglalkozás**

Törekedni kell a foglalkozás és az elsődleges munkaköri tevékenység oly módon történő beírására, hogy annak alapján a foglalkozás négyjegyű kódja a Foglalkozások Egységes Osztályozási Rendszere (FEOR) segítségével egyértelműen megállapítható legyen. (A nemzetközi adatszolgáltatásokhoz szükséges FEOR–ISCO-kódok megfeleltetése érdekében is nagyon fontos a foglalkozások pontos megjelölése.) Alkalmi munkásoknál, napszámosoknál a leggyakrabban vállalt munka jellegét kell beírni (pl. mezőgazdasági munka, kisebb javítások vállalása, takarítás).

A foglalkozást a 4 jegyű nemzetközi osztályozás (ISCO) szerint is kódolni kell. Amennyiben rögzítéskor nem jelenik meg automatikusan az ISCO-kód, kérjük a foglalkozásokat a III. sz. kódolási segédletben foglaltak alapján kitölteni. Erre azért van szükség, mert a kétféle osztályozás eltér egymástól, s így bizonyos foglalkozások esetében nincs mód automatikusan az ISCO-kód megjelenítésére.

29/h kérdés **Foglalkozási viszony**

E pont kódolásánál a következőket kell figyelembe venni:

Alkalmazott kategóriába azok a személyek tartoznak, akik társas – jogi vagy nem jogi személyiségű – vállalkozásokkal (vállalatokkal, rt.-vel – zrt.-vel, nyrt.-vel – kft.-vel), szövetkezetekkel, egyéni vállalkozásokkal, költségvetési és egyéb intézményekkel, nonprofit szervezetekkel munkavégzésre irányuló jogviszonyban állnak (munkaviszony, közalkalmazotti, illetve közszolgálati, bírósági, ügyészségi szolgálati jogviszony, bedolgozási jogviszony stb.). *Ide*

számítjuk azt a megbízási jogviszonyt is, amelyben a munkavállaló magánszemélyként, nem pedig egyéni vállalkozóként vagy gazdasági társaság tagjaként jelenik meg, valamint azokat is, akik szerződés nélkül, pl. eseti megbízási formájában vagy szóbeli megállapodás alapján dolgoznak az előbb felsorolt szervezetek valamelyikénél. Ide tartoznak az alkalmi munkások és napszámosok is.

2009-től módosulnak az alkalmazottakon belül a lehetséges kategóriák: 01-est kell kódolni, ha az alkalmazott – szövetkezet kivételével – társas vállalkozásnál (kft.-nél, rt.-nél, kkt.-nál, bt.-nél), költségvetési intézménynél, vagy nonprofit szervezetnél áll alkalmazásban. 02-es kódot kapnak azok, akik szövetkezetnél alkalmazottak, 03-ast azok, akik egyéni vállalkozónál, önállónál dolgoznak, a 04-es kódot pedig az alkalmi munkások, napszámosok esetén kell választani.

Szövetkezeti tagok a foglalkozási viszony szempontjából azok a személyek, akik a munkáltató szövetkezettel tagsági viszonyban állnak (beleértve a próbaidős tagokat is) és e tagsági viszonyuk munkavégzési kötelezettséggel jár, amennyiben a szövetkezet munkát tud biztosítani. Nem tartoznak a szövetkezeti tagok közé az ÁFÉSZ-ekkel, a szövetkezeti vállalatokkal és vállalkozásokkal, a szövetkezeti központokkal és szövetségekkel munkaviszonyban álló dolgozók (ők alkalmazottak).

Hasonlóan értelmezendők a kft.-k, illetve az egyéb (társas) vállalkozások tagjai is. Akkor soroljuk őket ide, ha munkavégzési kötelezettségük van.

Egyéb (társas) vállalkozásoknak tekintjük általában a nem jogi személyiségű társaságokat, mint például a gazdasági munkaközösségeket, közkereseti társaságokat, szakcsoportokat, ügyvédi munkaközösségeket, betéti társaságokat stb. Az e csoportba való besorolásnál is feltétel a munkavégzési kötelezettség.

A kft.-ék, egyéb társas vállalkozások tagjait, az egyéni vállalkozókat, önállókat két csoportba soroljuk, attól függően, hogy van-e alkalmazottjuk vagy nincs.

Segítő családtagok a háztartás azon tagjai, akik a háztartáshoz tartozó gazdaság, vállalkozás tevékenységében segítenek, ezért a munkájukért fizetést nem kapnak, de a háztartás tagjaként részesülnek a gazdaság, vállalkozás eredményeiből.

Ha foglalkozási viszonyként 10-es választ kódoltunk (vállalkozó, önálló alkalmazott nélkül), akkor a 29/f A/ pontjánál (az adott munkahely dolgozóinak száma) 1 főnek kell lennie. Ha nem így lenne, akkor kérdezzünk rá még egyszer mindkét kérdésre, hogy a válaszok összhangban legyenek.

A 10-es, 11-es kód esetén (vállalkozó, önálló alkalmazott nélkül vagy alkalmazottal) a vállalkozás tulajdonformájának kódja (29/e kérdés) csak 2-es (tisztá magántulajdonú) lehet.

Ha a megkérdezett kft. vagy egyéb (társas) vállalkozás tagja (06, 07, 08, 09 kódok valamelyike), a vállalkozás tulajdonformája (29/e kérdésnél) nem lehet tiszta állami (1-es kód).

A kft.-tagok, az egyéb (társas) vállalkozások tagjai, az egyéni vállalkozók, önállók és a segítő családtagok esetében a kikérdezést a 30. kérdéssel kell folytatni.

A 29/i-n kérdéseket csak azoknak kell feltenni, akik az elmúlt héten dolgoztak, vagy van rendszeres munkájuk (az 1. vagy a 2. kérdésre igennel (1) válaszoltak) és a 29/h pontban „alkalmazott” (1–4-es kódok valamelyike) jelölést adtak.

29/i kérdés Végez-e irányító tevékenységet (irányítja-e mások munkáját)?

Csak a fent definiáltokról kell kitölteni.

29/j kérdés Munkaszerződése milyen jellegű?

A megadott válaszok alapján kódolunk.

29/k kérdés Munkaszerződése, kinevezése, megbízása mennyi időre szól?

Ha a munkavégzés alapja szóbeli megállapodás, úgy meghatározott idejűnek kell kódolni, a megfelelő időintervallum jelölésével.

Akiknél a munkaszerződés határozatlan időre szól, azoknál a 29/n kérdéssel kell folytatni a kikérdezést.

29/l kérdés **Szeretne-e határozatlan idejű szerződéssel dolgozni?**

Csak azoknak tesszük fel, akik az előző kérdésre azt a választ adták, hogy meghatározott időre szóló szerződéssel dolgoznak.

29/m kérdés **Miért dolgozik meghatározott időre szóló szerződéssel?**

Ezt a kérdést szintén csak azoknak tesszük fel, akik a 29/k kérdésre azt a választ adták, hogy meghatározott időre szóló szerződéssel dolgoznak.

Ha a megkérdezett erre a kérdésre az 1-es választ adja, vagyis alkalmazása csak képzésének idejére szól, ellenőrizzük, hogy a főmunkába állás éve (10. kérdés) ne legyen 6 évnél régebbi. Ha a megkérdezett próbaidős (4-es kód), akkor a munkába állás éve a kikérdezés événél legfeljebb egy évvel lehet kisebb.

A 7. válaszlehetőség vonatkozik a támogatott munkaviszonyra. Támogatott munkaviszonyban áll, vagyis a települést érintő közfeladat ellátása érdekében szervezett közhasznú munkát, rendszeres szociális segély folyósításának feltételeként szervezett közcélú munkát, vagy egyéb közmunkát végez az az aktív korú (a 18. életévet betöltött, de a reá irányadó nyugdíjkorhatárt, illetőleg a 62. életévet be nem töltött) nem foglalkoztatott személy, aki a települési önkormányzat vagy a Munkaügyi Központ által – álláskereső számára – szervezett munkát végez. Kevésbé közismert, hogy támogatott munkaviszonynak számít az is, ha a munkavállalás, a munkába járás közvetlen költségeit vagy annak egy részét a munkaügyi szervezet megtéríti. Ezek: a munkabér és járulékai, a munkaruha és egyéni védőruha, a munkába járáshoz szükséges utazási költség, a munkásszállítás költségei, a nélkülözhetetlen munkaeszközök, a munkaalkalmassági vizsgálat, a munka megszervezésével kapcsolatos és a több munkavállaló irányításával kapcsolatban felmerült költségek megtérítése.

A támogatás időtartama általában néhány hét, hónap vagy egy év, ezért, ha a munkába állás időpontja (10. kérdés) egy évnél régebbi, visszakérdezéssel bizonyosodjunk meg a válasz helyességéről.

29/n kérdés **Mennyi a rendszeres havi bruttó vagy nettó keresete (Ft-ban)?**

Ez a kérdés is azokra vonatkozik, akik az elmúlt héten dolgoztak, vagy van rendszeres munkájuk (az 1. vagy a 2. kérdésre igennel (1) válaszoltak), és a 29/h pontban „alkalmazott” (1–4-es kódok valamelyike) jelölést adtak. **Az Eurostat elvárásainak megfelelően minden kikérdezéskor fel kell tenni ezt a kérdést.**

Az összeget ezer forintban kérjük megadni, a konkrét összeg ezresre kerekített értékével. *Ha a megkérdezett nem tudja (vagy más válaszol helyette), vagy nem akarja megadni, a kódnégyzet üresen is maradhat.*

Amennyiben a megkérdezett nem tud vagy nem akar pontos összeget megadni válaszként, úgy az útmutatóhoz mellékelt kereseti sávokat mutató kártya használható. Ekkor a sávhoz tartozó (közép)értéket kell kódolni az alábbiak szerint.

<u>Sáv</u>	<u>Kódolandó érték</u>
30 000 alatt	30 000
30 000 – 39 999	35 000
40 000 – 59 999	50 000

60 000 – 79 999	70 000
80 000 – 99 999	90 000
100 000 – 149 999	125 000
150 000 – 199 999	175 000
200 000 – 249 999	225 000
250 000 – 299 999	275 000
300 000 – 499 999	400 000
500 000 felett	500 000

30. kérdés Jelenleg nyilvántartják álláskeresőként a Munkaügyi Központ helyi kirendeltségén?

Ezt a kérdést mindenkinek fel kell tenni. Az „igen” vagy „nem” válaszokat az „A” jelű kód négyzetbe kell kódolni. Az „igen”-nel válaszolóktól kérjük azt is megkérdezni, hogy a legutóbbi regisztráltságuk hány hónapja tart?

„Nem” válasz esetén a 32. kérdéssel folytatjuk a kikérdezést.

31. kérdés Részesül-e álláskeresői támogatásban (pl. álláskeresői járadékban, álláskeresői segélyben stb.) a Munkaügyi Központtól?

Az „A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról” szóló 1991. évi IV. törvény értelmében az álláskereső (munkanélküli) – amennyiben legalább 1 év munkaviszonnal rendelkezik – álláskeresői *járadékot* igényelhet. Álláskeresői *segélyt* azok kaphatnak (egyéb feltételek megléte esetén), akik az álláskeresői járadékot kimerítették; azok, akiknek nincs elég munkaviszonyuk, hogy járadékra jogosultak legyenek; illetve akiknek a nyugdíjkorhatárig maximum 5 év hiányzik (korábban nyugdíj előtti munkanélküli-segély).

Nem tartozik ide a települési önkormányzatoktól kapható rendszeres szociális segély, azt a 32. kérdésnél kell jelölni 1-es kóddal.

Ellenőrizzük, hogy a válasz összhangban áll-e az adatlap 11. kérdés „B” pontjára (Részesül-e valamelyik juttatásban az alábbiak közül?) adott válasszal. Álláskeresői járadék folyósítása esetén sem gyermekgondozási ellátás, sem nyugdíj – özvegyi nyugdíj kivételével – nem folyósítható.

„Igen” válasznál a 33. kérdéssel folytatjuk, „nem” válasznál a következő kérdésre térünk.

32. kérdés Részesül-e az alábbi ellátások valamelyikében?

Ennél a kérdésnél kell jelölni, ha valaki az önkormányzattól rendszeres szociális segélyt kap (1-es kód).

A segély igénybevételének egyik feltétele, hogy a kérelmet benyújtó az álláskeresői járadék, illetve – egyéb feltételek mellett – az álláskeresői segély folyósítási időtartamát kimerítette, és vállalja, hogy legalább 30 nap közcélú munkát végez. A munkavégzés időtartama alatt a segély folyósítása szünetel, akik tehát a segély folyósítása érdekében végeznek közcélú munkát, a közhasznú és közmunkát végzőkkel együtt a (4) kódot kapják.

Egyéb támogatásban részesülő (2) az, akik képzési támogatásban, vagy álláskeresői vállalkozóvá válását, önfoglalkoztatóvá válását célzó támogatásban részesülnek.

33. kérdés Egy évvel ezelőtti tevékenysége

Ezt a kérdést mindenkinek fel kell tenni, akiről Gazdasági aktivitási kérdőív készül, mégpedig a kikérdezést megelőző év azonos hónapjának nagyobb részében fennállt gazdasági aktivitásra vonatkozóan.

Ha a megkérdezett egy évvel ezelőtt dolgozott, akkor a következő kérdéssel folytatjuk, ha nem (2–8. válasz esetén), akkor a 36. kérdésre térünk át.

34. kérdés Egy évvel ezelőtti foglalkozási viszonya

Aki több mint egy éve ugyanannál a munkáltatónál dolgozik (ez a 10. kérdés alapján eldönthető), annak foglalkozási viszonya az esetek döntő többségében meg kell, hogy egyezzen a 29/h kérdésnél megadottal (ritkán előfordulhat változás).

35. kérdés Egy évvel ezelőtti munkahelyének (munkáltatója telephelyének fő) tevékenysége

Az egy évvel ezelőtti munkára vonatkozóan töltjük ki a 29/c, d kérdésnél leírtak szerint. A kérdőívre a válaszoló által megnevezett tevékenységet kell felvezetni (és nem a tevékenység hivatalos, TEÁOR-ban használt fogalmát), lehetőleg olyan részletezettséggel, hogy a kódolás megvalósulhasson.

A gazdasági tevékenység kódolása 2009-ben már nem kettős: csak a 2008-tól életbe lépett TEÁOR'08 (Tevékenységek Egységes Osztályozási Rendszere) szerint kell kódolni a gazdasági tevékenységet (a korábbi években érvényes TEÁOR'03 szerinti kódolás 2009-ben nem szükséges).

Itt is érvényes az, hogy, ha valaki több mint egy éve ugyanannál a munkáltatónál dolgozik, munkáltatója főtevékenysége az esetek döntő többségében meg kell, hogy egyezzen a 29/c,d kérdésnél megadottal.

Részvétel az oktatásban, képzésben

Az oktatásban, képzésben való részvételről szóló kérdésblokkban külön kérünk nyilatkozni az iskolarendszerű oktatásban való részvételről (36–37. kérdés), és külön az iskolarendszeren kívülről (38–39. kérdés).

A **36. és 38.** kérdéseket minden 15–74 éves (gazdasági aktivitási kérdőívet kitöltő) személytől meg kell kérdezni.

Figyelem! A **36.** vagy **38.** kérdés valamelyikére, azaz vagy az iskolarendszerű vagy az iskolarendszeren kívüli oktatásban, képzésben való részvételre „igen” kell, hogy legyen a válasz az alábbi esetekben:

- Ha a 3. kérdésre 9-est kódoltunk (azért nem dolgozott az elmúlt héten, mert képzésben vett részt);
- Ha a 6/A kérdésre 1-est kódoltunk (azért dolgozik részmunkaidőben a főmunkájában, mert iskolába vagy továbbképzésre jár);
- Ha a 7C kérdésre 10-est kódoltunk (azért dolgozott a szokásosnál kevesebbet, mert képzésben vett részt);
- Ha a 23/A kérdésre 09-est kódoltunk (azért nem keresett munkát, mert tanulásban, képzésben vett részt);
- Ha a 25/B. kérdésre 3-at kódoltunk (azért nem tudna 2 héten belül munkába állni, mert tanul).

36. kérdés Vett Ön részt iskolarendszerű oktatásban vagy képzésben az elmúlt négy hétben?

A fentiek értelmében „igen” (1-es) kódot kell jelölni a háztartás azon tagjaira vonatkozólag is, akik külföldön tanulnak.

A **hosszabb tanítási szünet** alatt is képzésben részt vevőnek kell tekinteni azokat, akik a szünet után folytatják tanulmányaikat. Esetükben a 2-es választ kell kódolni.

Ha a válaszoló a kérdésre „nem”-mel válaszol (3-as a kód), akkor a 38. kérdéssel kell folytatni a kikérdezést. 1-es és 2-es válasz esetén pedig a soron következő 37. kérdéssel.

37/A kérdés Milyen szintű és típusú iskolarendszerű oktatásban vagy képzésben vett Ön részt az elmúlt négy hétben, illetve a tanítási szünetet megelőzően?

Ennél a kérdésnél a válaszlehetőségeket úgy tagoltuk, hogy megfeleljen az iskolarendszerű oktatás jelenlegi rendszerének. Mint az Adatlap 10. kérdésénél írtuk, az alap- és középfokú oktatásban a különböző iskolatípusok évfolyamai az általános iskola első osztályától kezdve folyamatos sorszámot kapnak.

Ennek megfelelően a kérdőíven az általános képzésre vonatkozóan

(1) kóddal jelöljük az általános iskola és a hat-, illetve nyolcosztályos gimnázium 5–8. évfolyamán tanulókat. *Bár az 1997/98-as tanévtől kezdve az iskolák is e szerint számozzák évfolyamaikat, a köznyelv még a régi rendszer szerinti sorszámokat használja, ezért e kérdésnek a kódolása különös figyelmet igényel!*

Ide kell sorolni a gyógyepedagógiai általános iskolákat is.

A többször módosított 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról 20.§ alapján a szakmunkásképző iskolák és a szakiskolák a továbbiakban „szakiskola”-ként működnek, ezért a „szakmunkásképző iskola” megnevezés már külön kódként nem szerepel a kérdőíven. Ahol a továbbiakban szakiskola szerepel, mindenütt az iskolarendszerű szakképzést nyújtó, de *érettségit nem adó* iskolákat kell érteni. Ide kell sorolni a speciális szakiskolákat és a készségfejlesztő speciális szakiskolákat is.

(2) a kódja azoknak, akik szakiskolába járnak a 9–10. évfolyamokban, általános műveltséget megalapozó oktatásban tanulnak. A művészeti képzés az alpműveltséget megalapozó képzéssel párhuzamosan már a 9. évfolyamtól folyhat. Ettől függetlenül a 9–10. évfolyamban tanulókat ebben a sorban kell jelölni.

(3) a kódja a gimnáziumok 9–12. évfolyamán tanulóknak. E kóddal látjuk el a középfokú általános műveltséget megalapozó oktatásban részt vevőket az évfolyamának sorszáma szerint akkor is, ha nem nappali tagozaton tanulnak. A 0. évfolyamos, nyelvi alapozó képzésen részt vett, jelenleg 13. évfolyamosokat, valamint a két tannyelvű gimnázium 13. évfolyamára járókat is a (3)-as kódszám alatt szerepeltessük! Szintén (3)-as a kód azoknál, akik szakközépiskolában az érettségire felkészítő, azaz a 9–12. évfolyam valamelyikére járnak.

(4) a kódja azoknak, akik a szakiskolában szakképzési, vagyis az 1/11, 2/12. évfolyamokra járnak. Az általános képzésben részt vevőket a képzés évfolyamának sorszáma szerint kell kódolni, akkor is, ha nem nappali képzésben tanulnak. A két tannyelvű gimnázium 13. osztályába járókat a (3)-as kódszám alatt szerepeltessük!

(5) a kódja azoknak, akik gimnáziumi vagy szakközépiskolai érettségi utáni szakképzési évfolyamra járnak.

(6) a kódja azoknak, akik akkreditált iskolai rendszerű felsőfokú szakképzésben vesznek részt. Az akkreditált iskolai rendszerű felsőfokú szakképzésre az Országos Képzési Jegyzék (OKJ) követelményei érvényesek, OKJ-azonosítószámuk első két számjegye pedig 55. A felsőfokú szakképzésben szerzett ismeretanyag egyharmada az egyetemi, főiskolai képzési szinten kreditértékként beszámítható (LXXX. törvény a felsőoktatásról).

(7)-es a hagyományos főiskolai, illetve 2005-től az egymásra épülő, többciklusú felsőoktatási szintek közül a felsőfokú alapképzésben (bachelor) részt vevők kódja.

(8) a kód azoknál, akik egyetemre járnak (függetlenül attól, hányadik diplomájukat szerzik), illetve azoknál, akik 2005-től az egymásra épülő, többciklusú felsőoktatási szintek közül a felsőfokú mesterképzésben (master) vesznek részt.

(9)-es kódot csak doktori (Ph.D.-) és a művészeti szakterületen mesterképzésben (DLA-) tanulmányokat folytatók kapnak.

Ügyeljünk arra, hogy ha a megkérdezett érettségi utáni képzésben vett részt (5–8-as kód) nem lehet 18 évnél fiatalabb, illetve ha doktori képzésben vett részt (9-es kód), akkor nem lehet 22 évnél fiatalabb!

A hosszabb tanítási szünet alatt a befejezett szintet kell jelölni.

37/B kérdés **A képzési terület megnevezése és a képzettség kódja**

Bármely válasz esetén kérjük megadni a képzési terület megnevezését (szakirányt) és az ehhez tartozó három számjegyű kódot az I. sz. kódolási segédlet szerint.

37/C kérdés **Az iskolarendszerű oktatás módja**

Aszerint kell válaszolni, hogy a megkérdezett nappali, esti, levelező tagozaton tanul, vagy távoktatásos tanulmányokat folytat, vagy ilyen formában tanul külföldön.

Ha a megkérdezett felsőfokú képzésben vett részt, tehát a 37/A kérdésre 6-9 kód volt a válasz, akkor a 37/D kérdést is fel kell tenni, egyébként a kikérdezést a 38. kérdéssel kell folytatni.

37/D kérdés **Rendelkezik felsőfokú tanulmányai miatt ideiglenes lakhellyel?**

A megkérdezett válaszai alapján kódolunk.

38. kérdés **Vett Ön részt iskolarendszeren kívüli oktatásban vagy képzésben az elmúlt négy hétben?**

Az iskolarendszeren kívüli képzésnél (1)-et kódolunk, amennyiben a megkérdezett tanfolyamon, (2)-t, ha távoktatásban, (3)-at, ha szemináriumon, előadáson vett részt, (4)-et pedig, ha magánórát vett. Ha egyéb iskolarendszeren kívüli képzésben vett részt a megkérdezett, (5)-öt kell kódolni, a képzés formáját pedig kérjük szövegesen is megadni. Kérjük, a hobbijához kapcsolódó tevékenységet is vegye figyelembe!

Figyelem! Az elmúlt négy hétben iskolarendszeren kívüli oktatásban részt nem vevőknél a 6-os kódot kell választani, náluk a 40. kérdéssel folytatódik a kikérdezés.

39/A kérdés **Milyen szintű és típusú iskolarendszeren kívüli oktatásban vagy képzésben vett Ön részt az elmúlt négy hétben?**

Ennél a kérdésnél csak egyféle iskolarendszeren kívüli oktatás vagy képzés jelölhető. Ha az elmúlt négy hétben a megkérdezett többféle iskolarendszeren kívüli oktatásban, képzésben vett részt, akkor azt kódoljuk, amelyik a válaszoló szerint a jelenlegi vagy jövőbeni munkavégzése szempontjából a legfontosabb. Ha nem tud dönteni, válasszuk azt, amelyiket nagyobb heti óraszám-ban tanulta.

Oktatásnak vagy képzésnek számít minden olyan tevékenység, amit a megkérdezett saját tudásának gyarapítása érdekében végzett, függetlenül attól, hogy munkájában közvetlenül hasznosítja-e. A képzés lehet akár néhány órás is (pl. munkahelyi rövid továbbképzés). *Ha hobbyból zeneórákat vesz vagy idegen nyelvet tanul, azt is képzésnek kell számítani!*

A képzés szintjét a képzésben való részvételre előírt iskolai végzettség határozza meg.

(1) kóddal az érettségit nem igénylő iskolarendszeren kívül folytatott szakmai tanulmányokat jelöljük.

(2) kóddal az érettségit előíró iskolarendszeren kívül folytatott szakmai tanulmányokat jelöljük. A felsőfokú végzettséget igénylő képzéseket is itt kell elszámolni. A szakmai nyelv-vizsgákat (pl. külkereskedelmi, külügyi) az érettségi utáni szakmai képzéshez kell sorolni.

(3-6) kódjelű kategóriába soroljuk mindazokat a képzési formákat, amelyeket a kérdezett akár saját maga örmére is folytatott, de amely nem ad szigorú értelemben véve szakmai végzettséget. Ilyen az általános képzés (például kommunikáció), a nem szakmai nyelvtanfolyam, a számítógépes (felhasználói) tanfolyam (6).

(7) kóddal az olyan egyéb képzéseket jelöljük, amelyek nem szerepeltek az előző felsorolásban, például a természetgyógyászati tanfolyam, vagy más egyéb tanulmányok, amelyek nem adnak szakmai végzettséget.

39/B kérdés **A képzési terület megnevezése és a képzettség kódja**

Bármely válasz esetén kérjük megadni a képzési terület megnevezését (szakirányt) és az ehhez tartozó három számjegyű kódot az I. sz. kódolási segédlet szerint.

39/C kérdés **Az iskolarendszeren kívüli oktatás, képzés célja**

(1) kódot kap, aki ún. bevezető képzésben, alapképzésben, vagy a napjainkban terjedő távoktatási módon folytatja tanulmányait. Az alapképzés célja megszerezni a munkavállaláshoz szükséges ismereteket (*első szakma*) az iskolarendszeren kívüli oktatásban.

(2) kódot kapnak azok, akik a technológiai változások adaptálása, munkájukhoz tartozó *további ismeretek elsajátítása* céljából tanultak, vagy akik a tanfolyamot *új állás elfogadása vagy szakmai, hivatali előmenetelük* céljából végezték iskolarendszeren kívüli képzés keretében.

Ide tartoznak azok is, akik az előző évben gyed, gyes, gyet, hosszabb kiküldetés, kutatási periódus vagy hosszan tartó betegség letelte után nem tudtak előző munkahelyükre visszamenni, avagy munkanélküliek voltak, és további munkavállalásukhoz új szakképzettséget szereznek. Ide kerülnek azok is, akik a Munkaügyi Központok által támogatott képzésekben vesznek részt, valamint a különböző rehabilitációs (pl. fogyatékosok vagy rokkantak számára szervezett) programok résztvevői.

(3) kódot jelölnek azok, akik általános érdeklődésből, hobbyból tanultak akár szervezett formában csoportosan, akár magántanárnál (pl. zenetanulás).

39/D kérdés **Összesen hány órát töltött iskolarendszeren kívüli oktatásban?**

Az elmúlt négy hétben iskolarendszeren kívüli oktatásban összesen eltöltött órák számát kérjük kódolni 01-től 98-ig.

39/E kérdés **Az iskolarendszeren kívüli oktatásban, képzésben való részvétele idején** (volt-e munkaviszonya)

Amennyiben a megkérdezett az oktatás vagy képzés ideje alatt nem dolgozott, (1-es) kódot, abban az esetben pedig, amikor dolgozott, (2–6-os) kódok valamelyikét kell a kódkockába beírni.

40. kérdés **Melyik csoportba sorolná magát az alábbiak közül?**

A megkérdezett válaszai alapján kódolunk.

Kódoláskor ellenőrizzük az alábbiakat:

- 4-es válasz esetén (nyugdíjas) az Adatlap nevű kérdőív 11/B kérdésére 4–7 kódot jelöltek-e;
- 6-os válasz esetén (gyeden, gyesen, gyeten van) az Adatlap 11/B kérdésére 1–3 kódot jelöltek-e.

41. kérdés **Tartozik-e kiegészítő kérdőív a Gazdasági aktivitási kérdőívhez?**

Amennyiben az adott negyedévben a felvételhez kiegészítő felvétel kapcsolódik, úgy kérjük az összeírót, hogy az erre vonatkozó választ is kódolja.

A válaszlehetőségek száma négy. Ha nem tartozik kiegészítő kérdőív a gazdasági aktivitási kérdőívhez az adott kikérdezéskor, akkor (4)-es kódot kérünk a kódkockába beírni.

42. kérdés **A kikérdezéssel eltöltött idő**

Ide kérjük kódolni a Gazdasági aktivitási kérdőív kikérdezésére fordított időt percben megadva.

Az aktivitási kérdőív befejeztével fel kell tüntetni a kérdőíven a befejezés pontos időpontját, úgy, hogy a dél utáni órák 12–24 óra közé essenek, és a befejezés időpontja későbbi legyen a kezdés időpontjához képest.

* * *

Az adatszolgáltatás megköszönése után jelezzük a családnak, hogy újabb alkalommal vagy alkalmakkal számítunk közreműködésükre, illetve a mintából kikerülő háztartásoknál a (6. sorszámú felkeresés után vagy a lecserélődő háztartásoknál) jelezzük, hogy felvételünkkel már ezután nem zavarjuk őket.

Az egy háztartáshoz tartozók Gazdasági aktivitási kérdőíveit az Adatlapba bele kell tenni, és a kompetenciaközpont (Debreceni Igazgatóság) által megadott határidőre és módon kell azt az említett igazgatóságra eljuttatni. Minden alkalommal ellenőrizzük azt, hogy az Adatlapon a háztartás X-I, X-F, X-V és X-U betűvel jelölt tagjainak száma megegyezik-e a Gazdasági aktivitás kérdőívek számával. Eltérés esetén a hiányt pótolni kell.